

Tabor

TABOR

10-12 • 2006

Vrhovni štab slov.
domobranstva

Krener, Vizjak, Peterlin

VSEBINA

Gospod predsednik države, dr. Janez Drnovšek - Janez Černež	145
Zasavsko hrastniške morije	147
Kako so komunisti požigali Suho krajino	160
Onkraj dobrega in zla - Dejan Steinbuch	162
Spopad s križarji v Slovenskih goricah - po Štefanu Osterc	164
Peter (Pedro) Opeka - Barbara Pance	169
Pokaži mi pot - Korošec	171
Cerkev Sv. Urha pri Ljubljani - Korošec	173
15. udarna četa - France Krištof	176
Priznanje žrtvam revolucije - Ive A. Stanič	179
Sklepno razmišljanje - Metod Bohinc	180
Teharski otroci - Ivan Ott	181
Edvard Kocbek - dr. Angelos Baš	185
Odšli so	188
Tri za lahko noč	191
Darovali so	192

*Svobodni sveta
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!*

Oktober–December 2006 • Ljubljana

ZVEZA DRUŠTEV SLOVENSКИH PROTİKOMUNISTIČNIH BORCEV

TABOR

IN KONZORCIJ GLASILA

voščita svojim članom, naročnikom in prijateljem

doživeto rojstvo božjega Deteta

ter zdravja, blagoslova božjega in sreče

v Novem letu 2007

Priobčujemo v prejšnji številki objavljeni članek, ki je prišel v naše Uredništvo

Janez Černež
Plečnikova 25
3000 Celje

Gospod predsednik države, dr. Janez Drnovšek!

Ob mukotrpnem prebiranju »Sporočil iz sto in sto grobov«, napisanih z roko partizana V. M. iz Vašega rodnega Zasavja, sem dojel srž Vaše 12-letne politike vladanja. Samo Milan Kučan in Vi, ki sta bila zavezana okrožnici Zorana Poliča, z dne 12. junija 1945, št. 334/45, sta bila

sposobna hladnokrvno zatajevati tako strašne zločine, ki so se v Sloveniji dogajali po koncu II svetovne vojne. Vaše rodno okolje Vas je zaznamovalo in zavezalo, Milana Kučana pa so na drug način zvezali »madžaroni«.

Kot državljani SRS sem Vas takrat volil v predsedstvo SFRJ, kot poslanec »Demosa RS« pa sem si zelo prizadeval, da ne bi bili izvoljeni za predsednika vlade RS.

Srž vašega vladanja je bilo prikrivanje boljševiskega izvora Vaše oblasti, ki je bil povezan z zločinskimi dejanji neizmernih razsežnosti.

V ta namen ste že v proračunu za leto 1992, ki je bil objavljen v Uradnem listu št. 4, z dne 12. 1. 1995, na strani 371, v postavki 2953 478 delu Komisije za urejanje grobišč in za sanacijo industrijskega in komunalnega odlagališča, ki je bilo namenjeno ureditvi koncentracijskega taborišča Teharje v Bukovžlaku, cinično namenili drobiž.

Predstavniki vaše stranke, takratni župan Celja, Jože Zimšek, pa je na grobiščih in moriških Teharje-Bukovžlak celo razširil komunalno odlagališče, namesto da bi ga saniral in ukinil. Njegovo delo je nadaljeval tudi član vaše stranke, ki je zaradi županske kandidature prestopil v SLS, Bojan Šrot, nadaljeval skruniteljsko delo z Golf vadiščem na zahodnih grobiščih ter z regionalnim smetiščem »Cero« na vzhodnem delu taborišča, kjer so tudi grobišča in morišča.

Letos, ob 60-letnici konca vojne, ste med svojim govorom na Teharjah, skupaj s simfoničnim orkestrom, stali na kosteh žrtev, ki so prekrite z 10 metrsko plastjo odpadkov in zemlje.

Tako ste svojo zasavsko pietetno vrednoto do mrtvih prenesli tudi na morišča in grobišča Teharje – Bukovžlak.

Na podlagi zgoraj naštetega mi je sedaj jasno, zakaj komisija vaše vlade, ki naj bi uredila zemljišča v Rogu in Teharjah ni mogla ničesar storiti, in zakaj tudi zakon o grobiščih ni mogel biti spočet. Jasno mi je tudi, zakaj niste hoteli v času Rigelnikovega predsedovanja parlamentu, sprejeti otrok pobitih staršev s Teharij. Morali so životariti v otroškem taborišču Petriček v Celju in kasneje v vzgojnih komunističnih zavodih po Sloveniji.

Jasno mi je tudi, zakaj je minilo celo leto po sprejemu Zakona o popravni krivic, da je bila imenovana komisija za izvajanje tega zakona.

Jasno mi je tudi, zakaj so v času Vaše vlade v RS buldožerji zasipavali zemeljske razpoke in udornine na hribu Stari Hrastnik (Tierberg). Dejansko so še vedno prikrivali morišča in grobišča.

Jasno mi je tudi, zakaj med 410 evidentiranimi in 250 zabeleženimi grobišči v »Sporočilu iz stoterih grobov« niso opisanina grobišča v Zasavju.

Zdaj mi je tudi to jasno, zakaj so prisilnemu hranjevalcu že po nekaj dneh, ko sem na pristojnih mestih povedal, da bom »Sporočilo« objavil za javnost, grozili z občine Hrastnik.

Prisege »molčečnosti in zvestobe oblasti«, ki je zavladata z zločinom in terorjem, še vedno delujejo, in to po zaslugi Vaše sle po oblasti.

Pustite Darfur, Bolivijo in Šrilanko! Posvetite se svojemu Zasavju, Rogu in teharskemu Bukovžlaku!

Zdaj sem že star. Dočakal sem državo Slovenijo, rad bi dočakal še predsednika države, pred katerim bi se s spoštovanjem odkril. Dolžina vašega mandata to onemogoča.

Do takrat pa s klobukom na glavi – pozdrav!

Janez Černež

V vednost:

*predsedniku parlamenta RS, gospodu. dr. Francetu Cukjatiju,
predsedniku vlade RS, gospodu Janezu Janši.*

ZASAVSKO HRASTNIŠKE MORIJE

Zemljepisni pojem Zasavje obsega občine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. Ljudje govorijo tudi o revirjih, rudarskih revirjih ali rdečih revirjih. Mislijo pa s tem rudarske jame, premogokope – jame in šahte ter na rudarje – »knape«. Rdeči revirji pa se tako imenujejo zato, ker so si komunisti od nekdaj prisvajali rudarje za svojo politično bazo, kar so ljudje vedeli.

Tudi Čebine spadajo sem, saj so slovenski komunisti, tam spočeli svoje zlo, ki se je začelo porajati že med vojno. Dokončno pa se je rodilo in izbruhnulo v teh krajih po vojni, po 9. maju 1945, kajti naci-

stični okupator jim preje ni dal dihati. Dva zla, eden hujši kot drugi, sta merila svoje moči v teh revirjih, ki so postali in ostali rdeči do danes. Danes predstavljajo politično kraljestvo rdečih Drnovškov in Potrčev, nahajajo pa se na stoterih grobiščih tisočerih žrtev.

V roke mi je prišel zapis bivšega partizana V. M. ki so ga poleg drugih uporabili tudi kot orodje, pri povojnih morijah. **Slepo jim je služil, dokler ni ugotovil, da so umorili tudi njegovega brata.**

Ob njegovem notranjem zlomu partizana – zmagovalca – slepega morilca ni v preobrazbi človeka, ki je imel brata, družino, se je zbudila njegova vest, ki mu je povzročala tesnobe in bolečine, ki pa jih glasno in javno ni mogel in ni smel pokazati in izraziti. Zato se je lotil pisanja svojih doživetij, ki pa so bila krvava in strašna. Večkrat je začel in prenehal pisati in vedno nadaljeval z istim naslovom, ki pove kaj ga je najbolj preganjalo – **Sporočilo iz stoterih grobov.**

Zapisi so nastajali koncem leta 1945 in se nadaljevali v letu 1946, in vse do leta 1985. Nato jih je dopolnjeval skoraj do smrti pred osmimi leti. Njegova pisava je zaradi tresočih rok v nekaterih besedah, posebno imenih skoraj nečitljiva. Zapise je namenil sinu. Ko pa je ugotovil, da je sin posrkal več življenskih nauk in laži iz rdečih revirjev kot iz očetovega molka, je predal zapiske sinu tistih, ki so mu umorili očeta.

Komunistično-partizanska propaganda, ki je obvladala notranjost partizana V. M., je ob njegovi ugotovitvi, da so mu umorili brata, morala narediti prostor drugim, spremenjenim sporočilom, ki so vrela iz njega. Tako je namesto partizanskega vzklika »Tovariši, zakaj smo se pa boril«? privrel iz njega vzklik

»Dragi naši bratje, sestre, sinovi, hčere, vnuki, prijatelji in znanci !«

Sporočilo iz stoterih grobov

Tistim, ki ste še pri življenju, vključeni v suženjsko molčanje. Prisluhnite svoji vesti, kajti preko nje in po njej se vam oglašamo mi, trohneči mrtveci iz sto in stoterih grobov, raztrošenih ob bregovih Save, izpod železniških mostov, iz temnih mokrih grap, iz globokih prepadov Tieberga, iz klavnice Teharja, iz jam Zabukovce in Hude jame, Čemšeniške gore, Rajske doline, Doležakove grape, Klembasovega pruha, Kreče peči

in Savne peči, izpod ruš ob mostu, kjer so pred nedavnim odkrili kupe naših kosti, a so jih iz strahu, da bi vam bili v napoto pri suženjski vdanosti gospodarjem, ki so vas naredili za janičarje, zmetali v Savo.

Toda mi se vam oglašamo tudi od tam, iz najglobjih tolmunov, in trkamo znova in znova na vašo vest, da vas prebudimo, kajti čas teče in veliki dan že vstaja na obzorju. Naj vas ne preseneti naš vihar, ki bo zbrzel čez deželo in zmlél v prah in pepel vse tisto, kar ni vredno, da nam gleda v obraz.

Mi trkamo na vest naših krvolokov, ki so upijanjeni zmage in počeli najgnusnejše krutosti, ki jih je zajela sla po krvi, da so klali kot ponoreli, streljali in morili otroke, žene, dekleta, jih posiljevali, izbijali zlate zobe, sekali roke in prste, rezali z noži uhane iz ušes, trgali zlate obeske z vratu.

Oglašá se vam sedemintrideset družin iz Senicetove grape; med nji-mi je bilo več kot sto otrok, od dojenčkov do štirinajst let starih.

Žene, ki so v trebuih nosile svoj plod, so postale žrtve bajonetov. Z njimi so jim parali trebuhe in se v svoji krvoželjnosti znašali nad temi premikajočimi se plodovi.

Med temi klavci niso bili le partizani iz črnogorskega likvidatorskega korpusa, ampak so hlapčevsko sodelovali tudi mnogi Hrastničani, ki so slepo in vdano izvrševali povelja mučenja in smrti po vsem Tierbergu.

Oglašajo se vsem in vsej Sloveniji: V gorenjski, dolenski, primorski, notranjski, beli krajini in prekmurju tudi desetisoči mladih fantov iz vseh krajev in jim kličejo: Tu smo bili pomorjeni, v prepadih Tieberga, Hude jame in po grapah Rajske doline ležijo gore naših kosti.

Ste to vedeli, dragi bratje, sestre, sorodniki in prijatelji? Ste vedeli kaj se je dogajalo v dneh maja in junija petinštiridesetega leta.

Se spomnite, da so obljubljali, da se ne bo nikomur, ki nima krvavih rok, nič žalega storilo?

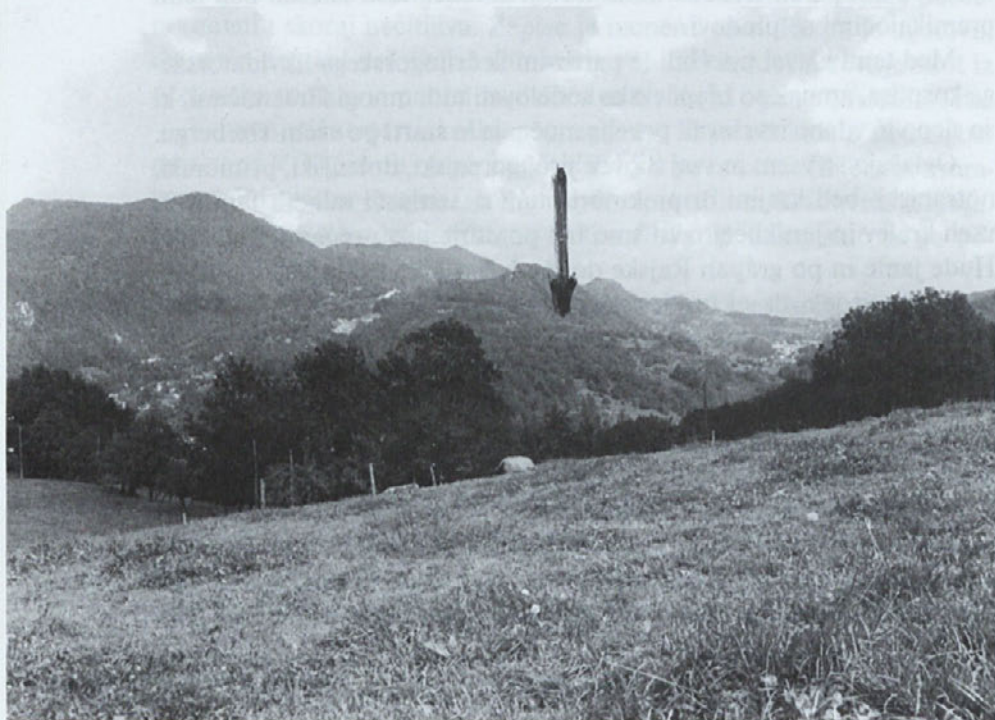
Pričakovali smo naše hrabre osvoboditelje, ti pa so nam prinesli smrt – smrt desetisočem!

V tem svojem poročilu je partizan V.M. navedel trinajst lokacij morišč in grobišč. Od teh so bile znane Teharje, Zabukovca, Huda jama in Turberg (Stari Hrastnik). Udornine, razpoke, prepadi in globeli Starega Hra-

stnika je prvi razkril ubežnik domobranec, ki je padel v jamo živ, ker ga je za seboj potegnil ustreljeni domobranec, privezan za njegovo roko. Ta Turberg ali Tierberg (Živalski hrib) ali Stari Hrastnik ter povojna dogajanja na njem je zelo natančno opisan na podlagi pričevanj.

Posebno pade v oči velika pomoč in udeležba pri teh zločinskih orgijah hrastniških rudarjev, ki so z rudarskimi lučmi osvetljevali in stražili obsežen prostor nočnega morišča. Ni čudno, da se je zakleti molk prebivalcev, lokalnih oblasti in države zavlekel pozno v osvobodjeno Slovenijo. Veliki finančni dotoki iz proračunov niso bili slučajni. Drnovšek in Kučan sta vedela, kje je bilo treba zapravljati denar.

V nadaljevanju svojega poziva bratom in sestram roka pisca postaja težka in tresoča se, zato so besede težko ali nečitljive. Pa vendar se glavne besede da razbrati. Tako zapiše, da so morišča in grobišča tudi v Čečah in Rečici pri Rimskih toplicah ter v Majlandu. Čemšeniško planino imenuje Pšenička gora. Našteje že prej imenovana grobišča od Roga do Teharij. Pri tem naštevanju pa ugotovi:

»Jelenca«, Hrastniški hrib. Tudi tu je množični grob domobrancev in civilistov.

»Nekaj imen krvolokov, ki so se v mesecu maju in juniju zverinsko znesli nad ubogo rajo mož, fantov, žensk, deklet in otrok, je vredno, da jih obeležimo, da jih rešimo pozabe.

V prvi vrsti so bili to: Poše Dušan, Jokovič Jur, Hafner, Kovač Mirko, Šivec ...?

Pečar Edo, Pinter Steso, Bevec (Pevac) Konči, Salamon Alojz, Povše Franc, Riteč iz Trbovlja, Kreže Jože, kmečki sin iz Vrat na Kovku, Škoberne, prav tako iz Kovka, Šimca Mirko in njegov brat mizar, Pečnik Alojz, Mlakar Anton mlajši, Mlakar Anton, oče, Vančko Stanko – Potrata, Bizjak Rafael in Izidor, Ranzinger Lestoik, Beznik Ivan – Hanzi, Stieker Bertl, Stieker Robi, Stromayer Maks, Rupnik z Dola, Možina Ludvik, Mlakar Antonec, mlajši brat, Pivec Ferdo, pa še tisti iz Želbljiskega hriba nad Trbovljami, iz Čeč in sv. Katarine, iz stoterih obcestnih jarkov, iz tesni Zaostenka, iz Pšeniške planine nad Zagorjem in še bi lahko do onemoglosti naštevali, kje vse leže ostanki umorjenih.

A Stari Hrastnik, Kočevski rog, Teharje, Pšenšeniška planina, Huda jama in Rajska dolina zagotovo ne bodo več izbrisani iz spomina nesrečnih ljudi, ki bodo preživeli diktaturo proletariata, ki je nam prinesla največje zlo vsega človeštva.

Minilo je šestdeset let, dolgih šestdeset let strašnih spominov in nosilci bodo slavili z velikim pompom svojo zmago nad fašizmom. Govorili bodo o svojih zmagah, ki jih nikoli niso izvojevali, ker so vedno sramotno pobegnili iz borbene linije, že vse od leta enainštirideset naprej.

V oblake bodo povzdignili dela svojih »modrih« vodij, da bi prevpili resnico, ki prodira na dan.

Temu zapisu sledi drugi zapis in sporočilo:

Sporočilo iz sto in stoterih grobov.

Dragi bratje in sestre, ki ste še pri življenju in ste vklenjeni v suženjsko molčanje: prisluhnite vaši vesti, po kateri se vam oglašamo mi, »trohneči mrtveci« širom slovenske zemlje. Oglašamo se vam iz vseh znanih in neznanih krajev, kjer trohnijo naše kosti.

Oglašamo se iz podzemlja zakletega Tierberga. Tu so najprej začeli

masakre krvoločni morilci naših žena in otrok, ki so jim hladnokrvno prerezali vratove, parali trebuhe in jih metali v globoke prepade.

Prav tu je med domačini doletelo naslednje: Omerzu Irmo, Omerzu Lili, Pergel Juliano, Papp Fani, Koschir Agnes in Mitzi, Lorger Romano, Hofman Mitzi.

Bilo je v noči na petindvajseti maj, ko so nas vse pretepeane in zmrvarjene z žico zvezanih rok odpeljali iz trboveljskega zapora v smeri Hrastnika. Bila je tenma noč, ko so nas natovorili na zakrite kamione in vsi smo slutili, da nas bodo pobili, saj so že nekaj dni povsod v okolju Trbovelj stalno streljali. Od močnega streljanja in vpitja žensk, otrok in številnih moških je udarjalo kot težko kladivo na nas, ki smo se stiskali drug ob drugega, ker smo bili že od samega strahu, kaj bodo z nami počeli, povsem ob živce.

Nekateri so napol noreli, butali z glavo ob steno, da bi se sami končali, drugi so molili in tretji ... (*zapis se konča, op. J. Č.*)

In naslednje sporočilo partizana V. M.

Oglašamo se vam trohneči mrtveci iz grobov ob bregovih Save in Savinje, izpod železniških mostov, mokrih grap, in iz prepadov tieberskega gorovja, iz rajske doline, po katerem potočku je tekla kri nedolžnih, zaklanih žena, njih otrok in njihovih mož, ki so zakrivili le to, da so nosili imena svojega pokolenja.

Oglašamo se vam iz zloglasne Hude jame, kjer so pred klanjem kroželjni morilci posiljevali matere, dekleta, znanke in neznanke, jim nato prerezali vratove in razparali z bajoneti njih trebuhe, jim rinili v spolovila količke in celo pivske steklenice, preden so jih pokončali s krampi in motikami.

Oglašamo se vam tudi iz gozdov in vrtač Zabukovce, iz Deželakove grape, iz Glembusovega pruha, izpod Krečne in Šavne peči, izpod Ruš ob mostu onstran Save, kjer ste pred nedavnim odkrili kupe naših trohnečih kosti, a ste jih pred strahom, da vam bi ne bili v »napotje« pred oblastniki, ki so iz vas napravili rdeče janičarje, zmetali v Savo, ker je vas strah že lastnih senc in se ne morete pomiriti z dejstvom, da ste še vi ostali kot žive priče njihovih strašnih zločinov.

Oglašajo se vam množice poklanih in umorjenih iz Teharja, iz Zagorja, iz oddaljenega Kočevja, iz Radeč in Lok.

Vzorno naselje Zabrežje

Zabrežje je svoj čas štelo kar tisočšeststo duš ali 268 družin . Pred mnogimi desetletji, ko je Zabrežje še veljalo za neuzakonjeno republiko, kjer so ljudje uporabljali svoj lastni jezik, običaje in navade, je slovel kraj tudi po svojih lepih dekletih in ženah, prav tako lepih fantih in možeh.

Prebivalci Zabrežja so bili rod, ki je imel veliko veljavo in ugled, zato ni naključje, da so se strnili na tem malem, nekaj kvadratnih kilometrov dolgem prostoru ljudski talenti iz vseh koncev sveta ter prenašali ljudsko izročilo iz roda v rod.

V zgornjem zapisu pisec s simpatijo opisuje ljudi iz Zabrežja, zaselka pri Globokem pri Brežicah. Kot da bi ga s temi ljudmi vezalo neko prijateljstvo ali celo sorodstvo. Vseh 268 družin je končalo na Čemšeniški planini (on jo navaja kot Pšenšenička gora) nad Izlakami, kraju Drnovškove mladosti. Le nekaj posameznikov je pobegnilo.

Dragi naši, ki ste še pri življenju, ali kdaj pomislite, čigave so te kosti, ki trohne tod okoli, ali pa so jih zmetali v deročo Savo?

To so kosti vaših staršev, dedov, babic, bratov sester, prijateljev in znancev. Naj vam tiste, ki ste živeli v tem tragičnem času, ko se je vsa dolina spremenila v eno samo grobišče, v dušo seže sočutje do teh kosti, ki so bile ljudje, kot nepoznana dekleta, ena komaj štirinajst let stara, ki so jo na bregu deroče Save še prej posilili krvoželjni morilci: Mlakar Ošenik, Šumi Keml, Potrata, Bizjak.

Kriki so se razlegali iz brega v breg, ko je kri brizgala iz nedolžnih mater, deklet otrok, fantov.

Kočevci, o katerih danes pišejo, da so jih izgnali v Avstrijo, so v resnici svoja življenja končali prav tu na tej Čemšeniški planini in pod Rajsko dolino. Morda ste čustvovali z nami a nam niste mogli priskočiti na pomoč, ker sploh niste mogli verjeti, da slišite krike vaših znancev iz pogorja Starega Hrastnika.

Partizan in likvidator je nato napisal poimenski seznam žrtev

Ti poimenski sezname, ki so napisani s pravilnimi imeni in priimki, tudi z nemškimi, dajo slutiti, da niso pisani na pamet, ampak so prepisani z nekega preudarno sestavljenega spiska.

Vest partizana in likvidatorja V. M. ponovno kliče v spomin kraje morišč in dogajanje velikih zločinov.

Ponovno zapiše sporočilo o dogajanjih, ki jih nima komu povedati, komu zaupati.

Obkrožajo ga tisti ljudje in tista oblast, ki ga je izkoristila kot krvavo orodje, ga materialno nagradila in mu omogočila dobro, privilegirano preživetje.

Ob poboju brata pa je njegova vest iz prijateljev naredila sovražnike in zločince. Tudi njega samega. Preobrazila ga je v žrtve, v katerih imenu sedaj kliče iz njihovih grobov, kakšne zločine in grozodejstva je počelo ali je bilo prisotno na strani zločincev tudi njegovo telo. Toda glasni klici vesti bi izženeli v sedaj sovražno okolje, ki ga je pomagal ustvarjati tudi sam s svojo zatišano vestjo. Edini izhod za zatrtje notranjih bojev je bil, napisati in zapisati resnico na papir, za čase in generacije, ki bodo dopuščali resnici veljavo in jo tudi prebiralni in cenili. Partizan V. M. bi to skoraj dočkal. Toda nezaupljivost, ki mu je prepojila njegovo življenje skozi desetletja, ga je zapustila samo kratek čas pred smrtjo. Svoje zapiske, ki so bili namenjeni njegovemu sinu, je brez komentarja dal sinu svoje žrtve, ki dolgo ni ničesar vedel, kasneje pa tudi dolgo ni mogel verjeti vsej grozi te resnice.

Pred osmimi leti se je pridružil tistim, v imenu katerih je njegova vest štirideset let klicala po resnici.

Tierberg, Rajska dolina, Huda jama, Teharje!

Začelo se je v Senicetovi grapi. Tam so holokavst opravili črnogorsko-hercegovski koljaši, ki so z nekaj noži pokončali 46 nemških družin, prignanih iz Kočevja. Največ je bilo žena in otrok. Prignali so jih iz Zagorja, preko Trbovelj, Sv. Katarine in Čeč. Zagorjani so svoje opravili

Hrastniški hrib »Tierberg«, grob domobrancev in civilistov.

na Pšenšeničniku ali v samem Kisovcu, Trboveljci na Zeleni trati, iznad Trbovelj, v smeri Zabukovja, Hrastničani pa v smeri Kala, v Senicetovi grapi, Tiebergu in Hudi jami. Ker jih je povsod tam ležalo že preveč, so jih začeli pokončavati tudi v Glembasovem pruhu, na Sv. Ani in ob Soški cesti v smeri Zidanega mostu. Nekatere od njih so pokončali tudi na Prodatovem posestvu, tik starega Soskega mosta in v Deželakovi grapi.

Na cesti proti Zidanem mostu so že Nemci kopali jame za obrambo pred tanki. In v teh jamah so žrtve v klečečem stanju pobijali z motikami, krampi krepelci. Mnoge so pometali kar v reko Savo.

Za pravo število žrtev verjetno ne bomo nikoli izvedeli. Lahko le ugibamo da jih je bilo na tisoče.

Naš kraj Hrastnik je najbolj grozen in umazan, tako da nas je preživele lahko sram v dno duše. In to naj bi bila tista tako opevana svoboda, v kateri bi vladal delavec in kmet?

Kdo le bo opral ta madež groze, satanskih morij in sramote?

In kateri so bili inspiratorji in organizatorji množičnih pokolov po Sloveniji:

Boris Kidrič, prvi in zloglasni adut holokavsta, posebno v Mariboru in po vsej Štajerski. Edvard Kardelj, Tito, Koča Popovič, Matija Maček, Boris Kraigher, Sergej Kraigher, Boris Sicherl, Mitja Ribičič, Stane Dolanc, Lidija Šentjurs, Zdenka Kidrič, Stjenko Polak, Vida Tomšič, Miha Marinko in drugi.

Nato V. H. našteva morilce po revirjih.

Naslednji zapis so zopet imena krajev, nato pa sledi seznam zverinsko umorjenih steklarjev iz Hrastnika.

Notranji nemir in vest preganjata partizana V. M. tudi na ta način, da ponavlja poimenske zapise žrtev, njihove poklice in imena krajev, kjer so jih pokončali v skritih grobiščih.

Tako se v na roko napisanem seznamu »Likvidirani v letu 1945« pojavljajo ista imena in imena morišč, ki jih je napisal že prej. Dopolnjuje pa jih z posameznimi dodatnimi ugotovitvami.

Od Hrastnika do Loke je bilo ob Savi pomorjenih s krampi, poklanih z noži in postreljenih preko deset tisoč ljudi iz raznih krajev Slovenije. Te žrtve, ki so jih zverinsko pokončali domači klavci zlasti v Teharjah in na Hribu (misleč Stari Hrastnik), so klali, pobijali, streljali celi odredi morilcev celih štirinajst dni. Pozneje so pokale mine več dni, ko so žrtve metali v razpoke. Izvežbani minerji so s tem brisali sledi najhujših zločinov.

Tu so jih odložili s tovornjakov in jih celo noč gonili v Hrib nad Brnško kapelico.

Tierberg, Hrastniško morišče

Hrastnik je nekoč nosilo ime Tierberg. To ime so mu dali stari Celjski grofje, ki so dolga leta hodili v ta zapuščen kraj na lov. Obilna divjad

se je zadrževala v tej gosti gošči, kjer je vladal svet mir. Iz Laškega so grofje dali speljati do tod ozko pot, ki so jo morali izklesati v strmih hribovju. Po njej si je gospoda utirati pot. Na pogon so odhajali s konji.

Da bi ta pot, ki je sedaj segala že v dve od treh dolin, ostala ohranjena, so naseljevali ob njej čuvarje, male kočarje, ki so skrbeli, da je bila pot vedno v dobrem stanju.

Pozneje v enajstem in dvanajstem stoletju so se te kočarije spremenile v večje kmetije.

Ker je bil to po večini hrastov gozd, so bile vse kočice, hlevi in drvarnice zbite iz hrastovine. Pot, ki so jo počasi širili, je postala edina povezovalna cesta z Laškim in Rimskimi toplicami. Stara Rimska cesta je tekla ob reki Savi, nikjer pa ni segala v notranjost obraščenih dolin. Na tej strani pa so jo gradili Avstrijci.

Po pobočjih so se tekom stoletij razraščali vinogradi. Tierberg je imel ugodno lego, kjer je trta zelo obrodila, saj se je od zgodnjega jutra do poznega popoldneva vanj upiralo sonce. V sam Tierberg, ki je zaradi svoje južne lege, ves izpostavljen toploti sonca, se še danes upirajo oči vsega Hrastnika.

Sledi zapis:

Rajska dolinca

Nadvse mikavno ime. Ne vem, odkod se je vzelo in kdo je botroval poimenovanju te male planote, ki se razprostira po vrhu Jelenice. Tudi ne vem, kaj je mišljeno z dodatnim imenom »dolinca«.

Če je s tem imenom povezana tudi Črna grapa, ki sega na predel visoke Jelenice od njenega vrha do dna vijugaste kotline, potem to ni več oboževana dolinca in še rajska ne.

Ime »Rajska dolinca« je umazal grenak in žalosten spomin na tristo žrtev žena, mož in največ otrok, prignanih preko trboveljskega hriba v smrtne orgije prignanih sužnjev tu v tej Črni grapi. Tukaj so pomorjeni možje, žene iz Marija Reke in veliko število majhnih otrok, ki so jim rezali vratove in jih pometali v grapo, mnogi še živi, v nočeh majskega meseca 1945. Večja dekleta in fante so gnali v Črno jamo, stran od Senicetovega grabna.

Kapela žrtvam komunizma v gozdu Marija Reka nad Trbovljami

Morilci so bili najeti Črnogorci in Hercegovci, da bi pokazali Hra-
stničanom, kako se koljejo ljudje, predvsem pa otroci.

Ko danes zaslišujejo te krvoloke, nič ne vedo za te zločine. Oni niso
počenjali takih reči, vendar pa je bilo streljanje pod Tiebergom in vpitje
tisočih nedolžnih, ki so jih metali v globoke in široke razpoke.

Največji morilec morilcev, danes ne ve ničesar. Bil je do skrajnosti
krut človek, ki bi moril vse življenje. Iskal je dragega brata Alojza, ki je
bil že ubit.

*Opis Rajske doline je zadnji zapis v sporočilih partizana in likvidatorja
V. M.*

*Pri prebiranju tega, kar je bilo zapisano na praznih formularjih, najde-
nih v hrastniški steklarni, se nam odpira pogled na grozovita dejanja storjena
po vojni v zasavski dolini, kar je močno vplivalo na povojno življenje vse
Slovenije.*

*Obnašanje našega predsednika države, dr. Janeza Drnovška nam po-
stane bolj razumljivo, če vemo, da je svoje otroštvo preživel pod »Pšenšeniško*

goro« - Čemšeniško planino, kjer so izginjale številne družine, pobite brez strelnega orožja in zmetane v grapo.

Velik del življenja je dr. J. D. prebil v Zasavju, v katerem se je dogajalo to kar je opisal partizan V. M.

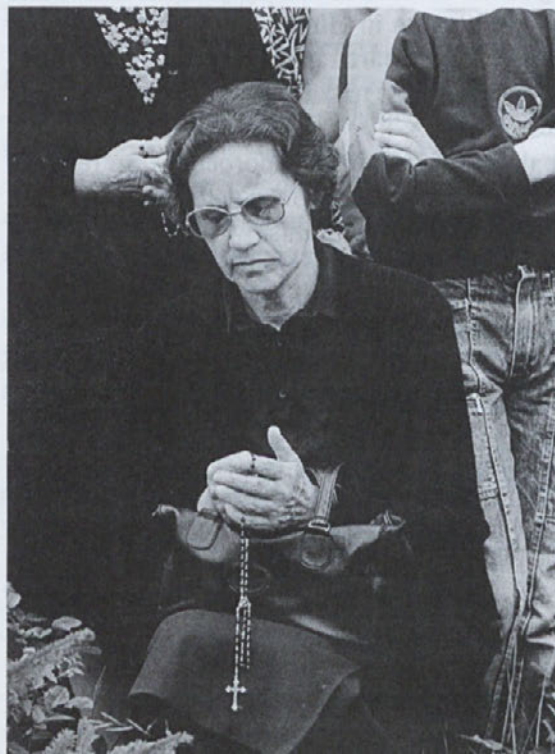
Drnovšek je moral zboleti, da je spregledal negativnost okolja, ki ga je obdajalo.

Partizan V. M. je moral izgubiti »dragega brata«, da je začutil človeka v sebi. Obema pa je vest le začela delovati. Partizan si je lajšal vest s pisanjem resnice, naš predsednik pa z Darfurjem, saj posnetki otrok na TV zaslonih močno spominjajo na dogajanja v Rajski dolini.

Kolikor je vedel ali izvedel za partizanovo resnico, je ustanovitev »Gibanja za pravičnost in razvoj« premalo! Zaplana je preveč osamljena, Darfur pa predaleč.

Tudi udeležba na pogrebu Janševega očeta - vaškega stražarja in domobranca je premalo.

Predsednik bi moral s svojega položaja obelodaniti Hribarjev »Zločin« in slovensko »Resnico«. Šele takrat mu bo odleglo in ga ne bo več težil njegov »Ego«, ki je v resnici Ego bivše vladajoče strukture, ki se podaljšuje v naš čas in bremeni ves narod.

Rog, Teharje, Rajska dolina, Stari Hrastnik, Čemšeniška planina, Marija Reka in še in še kraji morišč z grobišči dajo slutiti veliko slovensko morilnost, pojav Trobcev in Plutov.

Tudi Bavconova zakonodaja, tožilstvo Zdenke Cerar, Bohinčeva policija, Marušičevo pravo-

Ob breznu kjer počivajo pomorjene žrtve.

sodje, Deisingerjevo vrhovno sodstvo, Kučanova prevlada in Ribičičevo Ustavno sodišče imajo korenine in srkajo sok v prejšnjih naštetih dogajanjih!

Večina moje generacije je zaslepljena s propagando, prikrivanjem zgodovine zgodovine, ki je ob komunističnem šolstvu preživela svoj čas v invalidni razgledanosti in duševnosti. Imeli smo in še imamo invalidno inteligenco, kar se odraža tudi v SAZU-ju.

Janez Črnej
Celje, 5. 3. 2006

Slovenec, nedelja, 18. marca 1945

R. S.

KAKO SO KOMUNISTI POŽIGALI SUHO KRAJINO

Suho Krajino, ki je zaradi divjanja komunistične revolucije pretrpela že toliko, požigov in umorov, je spet zadela še hujša nesreča, vse hujše od prejšnjih. Brezvestni zločinci, komunistične Cankarjeve brigade so popolnoma izropali in požgali vas Žvirče, ki leži na južnem delu Suhe Krajine, na križpotju med Ambrusom in Hinjami.

V noči se je v vas Žvirče priklatila partizanska brigada. Partizani so takoj pričeli z ustrahovanjem vaščanov, na kar je sledilo ropanje vsega kar jim je prišlo pod roke.

Potem so segnali skupaj vse vaščane in jim sporočili kruto resnico, da bodo vas zažgali. Lahko si mislimo, kako je to zadelo uboge vaščane, ko so bili prepuščeni divjanju nasilnih komunistov. od njih tako niso drugega pričakovali kot ropanje, požiganje in umore, vendar se je teh zakrknjenih tolovajev, prijela tako satanska misel, da za Hinjami in Hribom popolnoma uničijo tudi Žvirče. Kaj takega vaščani niso pričakovali.

Partizani so povabili vaščane, da gredo lahko z njimi v Belo Krajino. Le tri družine, ki so simpatizirale s partizani, so se javile, da gredo z njimi. Ostali vaščani pa so junaško pokazali svoje prepričanje in odbili partizansko ponudbo.

»Osvoboditelji« so vse ljudi zaprli v cerkev in postavili stražo, dokler

niso dokončali ropanja po hišah. Pobrli so jim vse, s čimer so se mogli okoristiti.

Neka žena, ki je pribežala v Ribnico, potem ko so ljudi spustili iz zapora v cerkvi, se je zatekla še v svojo hišo in z grozo opazila, da so ji partizani pokradli prav vse. Svete podobe, križ in srce Jezusovo v kotu pa so razmetali po tleh.

Ko so ljudi izpustili iz cerkve, so jih odgnali do Strug, tam pa so tem ljudem zagrozili, da bodo naredili s Strugami tako kot z Žvirčami.

Okrog treh popoldne so ljudje opazili močan ogenj in zamolklo bobnenje; partizani so zažgali Žvirče.

Kako silovit je moral biti požar, govori poročilo iz Ribnice, ki pravi, da so ljudje opazili na obzorju strašen sij, ki je zajel polovico neba. Ljudje so opazovali obrise požara ves dan in vso noč do poznega jutra.

Brezobziren požig slovenske vasi je dokaz, kakšen je bil namen komunistov: uničiti vse, kar je ostalo zvestega narodnim izročilom. Kaj jim je bil mar boj proti okupatorju, »okupator« so bili nezavarovani slovenski domovi in življenja.

Tako se požgane Žvirče pridružujejo Hinjam in Hribu v spoznanju: okupator nam ni izropal in požgal domov, prišli so tolovaji, ki smo jih ves čas hranili in v zimah grelj.

To novo zločinsko dejanje so rdeči zagrešili v času, ko so njihovega »maršala« v Beogradu Sovjeti ustoličili na predsedniški stol.

A tudi v Beogradu je bilo veliko nasilja, kraje, zaplembe, odgonov, umori.

Zato vpričo teh novih, vnebovpijočih zločinov, vsak slovenski pošten človek je odločno obsodil taka zločinska dejanja ljudi, ki služijo leninistični ideologiji.

Dejan Steinbuch

ONKRAJ DOBREGA IN ZLA

Ljudje nismo večni. Koliko velikih osebnosti je šlo v pozabo, ne da bi se kdo sploh zmenil za to. Odnos, ki ga gojimo do pokojnikov, je odraz našega odnosa do življenja.

Slovinci imamo čuden odnos do mrtvih. Za Vse svete jim na grobove nosimo rože in mnogo svečk, ostalih 364 dni v letu pa se malo ali nič ne ukvarjamo z njimi. Država pa ravna še slabše. Po vojni ni varčevala z spomeniki (dobil ga je že vsak pastir, ki je enkrat ustrelil iz puške in potem trdil, da je bil nosilec partizanske spomenice), je kasneje postala zelo skopa, ko je šlo za postavitev obeležij.

Na splošno imamo v tej državi seznam kakih 10 junakov, ki se ga otroci na pamet naučijo že v mali šoli, ga potem ponavljajo, vse do upokojitve. Med njimi je nekaj literatov, kak general pa še nekaj dvomljivih veljakov in seznam je poln.

A bolj kot tisti, ki jih je država razglasila za blažene, so zanimivi vsi tisti, ki niso sprejeti ali priznani kot pomembne osebnosti, vredne spomina. Celo na Leona Štuklja smo se spomnili šele po padcu diktature. Prej je skoraj 50 let živel v anonimnosti in revščini. Po revoluciji je bil celo aretiran in zaprt, pobrali so mu premoženje in mu onemogočili normalno delo. Po letu 1990 je dolga leta čakal na razplet denacionalizacijskega postopka za družinsko hišo v Mariboru.

Hote ali nehote – a z velikim uspehom – je med obiskom Združenih držav v New Yorku potožil ameriškim novinarjem, da že leta in leta čaka na vrnitev hiše, ki mu jo je pogoltnila mati – revolucija. In glej,

In memoriam Leon Štukelj: v teh dneh, točneje 17. julija, bo minilo deset let, odkar je naš olimpijonek na stopil na odprtju olimpijskih iger Atlanta 1996. Leona Štuklja je takrat občudovalo 3,5 milijarde ljudi, danes pa je v svoji lastni domovini tako rekoč pozabljen.

zgodil se je čudež: v najkrajšem času je bil postopek ugodno rešen in slovenski olimpijonek Leon Štukelj je še za časa življenja dobil nazaj družinsko hišo.

Menda so bili birokrati v domovini užaljeni, češ zakaj je bilo treba v Ameriki tarnati nad njihovim delom, saj bi se vse rešilo. Vsekakor bi se rešilo!

Med slovenskimi kozolci se vedno vse reši. Včasih šele po desetletjih ali stoletjih. Če ne gre drugače, pomaga mati narava. Za vsako spravo se bo našla rešitev po naravni poti. Drugo seveda pa je vprašanje, kdaj bodo rešeni postopki, s katerimi se odpravljajo številne druge krivice, zločini in nepravčnosti.

Kdaj bo France Balantič, eden najboljših slovenskih pesnikov, ki je zgorel le nekaj dni pred svojim 22. rojstnim dnevom, enakovreden ostalim slovenskim pesnikom? Kdaj bomo nehali zganjati deskriminacijo na »prave« in »napačne« umetnike? Kdaj bo konec političnega rasizma, ki je v preteklosti tako usodno zaznamoval naše prednike in čigar posledice čutimo še danes? Kdaj bodo za zaposlitev v javnem sektorju nehali veljati politični kriteriji in bodo veljali samo strokovni?

Slovenska percepcija pravice in pravičnosti se ne meri po tem, ali je sodišče storilo prav ali ne. Ne gre za pravičnost, ampak za povsem tehnično, procesno vprašanje. Toda pri pravičnosti, ki jo imamo v mislih gre za precej več kot za zgolj procesno vprašanje: gre za to, ali smo sposobni iz

lastne zgodovine neobremenjeno in brez kompleksov potegniti ljudi, ki so nekaj naredili, in se z nečim vpisali v slovenski prostor in čas. Z drugimi besedami, ni pomembno, če je bil Prešeren pijanec in Balantič domobranec. Bila sta dobra pesnika, in kot taka dragocen del nacionalnega bogastva, ki je čustvena in duhovna kategorija.

Nacionalno bogastvo so namreč vsi naši predniki, pa tudi izseljenci in emigranti, ki so zaradi takšnih ali drugačnih razlogov fizično daleč od domovine, a je imajo mnogokrat v sebi več kot tisti, ki v njej živijo.

Po Štefanu Osterc

SPOPAD S KRIŽARJI V SLOVENSKIH GORICAH

Od novembra 1945 do junija 1946 se je v Slovenskih goricah borila Škamličeva križarska skupina, od septembra 1947 do aprila 1948 pa Stanova skupina. Prebivalstvo je takrat komunistična oblast trdo prijemala in ga obtoževala podpore Matjaževemu gibanju. Bilo je veliko nasilja šikaniranja, zapor in usmrtnice.

V Avstriji so se takoj po vojni organizirale pomembne odporiške skupine. Pojavila se je misel o oblikovanju slovenske vojske v sklopu jugoslovanske kraljeve armade za boj proti komunistični diktaturi v Sloveniji.

Slovenska emigrantska vojska si je izbrala ime kralja Matjaža. Ta naj bi dvignil ljudstvo iz komunistične sužnosti in mu zagotovil njegove pravice in svobodo.

Te enote so formalno sestavljale po Angležih razorožene protikomunistične enote v emigraciji, ki so se na novo zbrale in so uživale podporo iz tujine zlasti od predstavnikov kraljeve monarhije. V Sloveniji so se imenovala Križarji ali pa Vojska kralja Petra.

Pripadniki so bili označeni z belimi križi, slovensko zastavo in kordovo kraljevo vojske.

Če so bili napadeni, so se branili, v glavnem pa so čakali in upali velikega spopada med vzhodom in zahodom.

Na območju osrednjih Slovenskih goric je deloval trdoživi, iznajdljivi

Severno mejo med Avstrijo in nekdanjo Jugoslavijo so po drugi svetovni vojni pogosto ilegalno prečkali pripadniki Matjaževega gibanja. Na posnetku je pogled iz slovenskogoriških Trat na avstrijsko stran. (Foto: Štefan Osterc)

vi Murski odred, pod vodstvom Jožeta Škamliča. Nemci so ga v začetku druge svetovne vojne zaprli za 20 mesecev. Ko mu niso mogli dokazati krivde, so ga izpustili in zaposlil se je kot pisar na občini pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Jeseni leta 1944 se je povezal s štajerskimi četniki. Neumorno je pridobival fante domačine za četniške vrste in širil protikomunistično literaturo. Med letoma 1944 in 1945 sta bila v Slovenskih goricah dva četniška bataljona s tri tisoč pripadniki.

Skupini sta bili trn v peti novi komunistični oblasti, ki si je na vse pretege prizadevala, da bi ju uničila. Zato so v Lenartu organizirali »protibandno« središče. Murski odred je imel skrivališče pod hlevom Toplakove kmetije v Oseku. To skrivališče je bilo odkrito 14. aprila 1946. Pripadniki Ozne, Knoja in milice so zasedli okolico in vnel se je srdit boj.

Nekateri starejši prebivalci iz tega dela Slovenskih goric se spominjajo, da se je to dogajalo ravno na velikonočno nedeljo zjutraj. Daleč naokoli je bilo slišati silovito streljanje. Ljudje so domnevali, da se v Oseku dogaja nekaj zelo hudega. Nekako dve uri pozneje so se iz tiste smeri po glavni cesti pripeljali trije vozovi z ožganimi mrličji. Te vozove so spremljali miličniki in vojaki.

Ljudje, ki so se tiste nedelje odpravljali k deseti maši in šli mimo

trohiškega pokopališča, so videli vozove, s katerih so vojaki nosili ožgana trupla v mrtvašnico. V njih so prepoznali mrtve križarje, člane Murskega odreda.

Preplašeni in zaskrbljeni krajani so tiho nadaljevali pot in zavili ob samostanu k cerkvi. Pod velikim drevesom ob cerkvi so bile po tleh razvrščene butare iz akacijevega bodičastega vejevja. Na njih je ležal ranjenec. Hlačnico na nogi je imel visoko razparano. Krvavo nogo mu je nekdo, ali pa si jo je kar sam prevezal z gumijasto cevjo, da ne bi izkrvavel.

Ta težko ranjeni križar je bil trohiški kovač BUDJA. Kar za pet ur so ga tam izpostavili komunisti v svarilni ogled sokrajanom.

Vodjo skupine Jožeta Škamliča je Udba ocenila kot poštenega nasprotnika, kar ni bilo v praksi pri komunistih. Ničesar ni povedal o članih skupine, o sebi pa je povedal vse. Bil je prepričan, da je bilo njegovo početje pravilno.

Petindvajsetega septembra 1946 so v imenu ljudstva obsodili 28 Škamličevih sodelavcev, od njih je bilo skoraj polovica žensk. Proces je imel v Sloveniji izjemen odmev.

Križarje so poleg protidržavnega delovanja obtoževali najrazličnejših, povsem izmišljenih dejanj: ropov, mučenja, umorov, posilstva ... Enega so obsodili na smrt z ustrelitvijo, vodji Jožetu Škamliču pa so prisodili dvajset let zopora.

Nekaj preje je bil izpuščen iz zopora, nakar je emigriral v Avstrijo. Okoli leta 1965 mu je oblast dovolila obiskati rojstno vas in domačo hišo. Med bivanjem v Sloveniji je živel pri sestri v Mariboru. V spremstvu miličnika je lahko le ponoči obiskal domači kraj. Oblast ni želela, da bi javnost izvedela za njegovo navzočnost. Jože Škamlič je umrl leta 1985 v Avstriji.

Križarji Slanove skupine. Slana je začel aktivno sodelovati v križarskem gibanju v začetku leta 1946. Iz Avstrije so ga poslali v Slovenijo, da bi organiziral križarje v širši okolici Sv. Trojice v Slovenskih goricah. Matjaževo gibanje je imelo tu res plodna tla. Organizirali so postojanke, poiskali ustrezna skrivališča, razpredli propagandno mrežo.

16. januarja leta 1946, ko so skupino, ki se je skrivala v hlevu kmeta

Na dvorišču cerkve pri Sv. Trojici še danes stoji mogočno drevo (levo), pod katerim je na velikonočno nedeljo leta 1946 pet ur na akacijevih butarah ležal pripadnik Matjaževega gibanja. To je bilo opozorilo mimoidočim.

Poliča v Vukovskem Dolu, presenetili organi Udbe. V srditem boju je bil ubit član skupine Šketa, Slana in Tuš pa sta se po srditem boju, ko jim je zmanjkalo streliva, vdala.

Po aretaciji je bil Slana obsojen na 15 let zapora, a je leto pozneje znova pobegnil.

Akcija Udbe je bila takrat neuspešna in Slana se je čez zimo umaknil v Avstrijo. V Slovenijo se je vrnil že marca leta 1948 in v osrednjih Slovenskih goricah organiziral novo križarsko enoto.

Šestnajstega aprila istega leta je enota ustrelila sekretarja OF iz Zavrha nad Voličino. Po nekaj akcijah so udarili do Sv. Trojice, Oseka, Žerjavcev. Enajstega aprila so rekvirirali zadrugo v Cogetincih, dva dni pa na cesti v Hrastovcu ustavili desetarja JLA in mu vzeli orožje.

Miličniki so bili trojici ves čas za petami, a se jim je spretno izmikala.

19. aprila jih je izsledila patrolja milice. Po krajšem spopadu se je trojica ločila.

Člana trojke Milana Čafa so naslednjega dne prijeli pri nekem kmetu v Radehovi, Slana pa je s tretjim članom, Novakom, 25. aprila pre-

stopil mejo z Avstrijo. Napotila sta se na tamkajšni sedež britanske obveščevalne službe.

Sodni procesi

Vso pozno pomlad in poletje leta 1948 so potekali sodni procesi proti domnevnim podpornikom in simpatizerjem križarjev. Obsojenih je bilo več kot 50 Slovenjgoričanov. Izrečene so bile tudi smrtne kazni.

Osrednji proces je bil v začetku junija proti Milanu Cafu, Alojziju Nudlu, dezerterju iz JLA, Ludviku Jezi, duhovniku iz Spodnje Volčine in Francu Holzu iz Coetinec. S podobno strogostjo so sodili podporniku Matjaževega gibanja Francu Zeleniku s Trnovskega Vrha, Alojziju Rojku iz Nadbišca pri Zavrhu in še sedmerici.

Milan Caf je bil obsojen na smrt z ustrelitvijo, ki je bila izvršena 23. septembra 1948. Alojzija Nudla so obsodili na dosmrtno ječo, a je bil maja leta 1951 ustreljen na meji v Šentilju. Holca so obsodili na dvajset let zapora, Zelenka na petnajst, Jezi in Rojku je sodišče prisodilo po sedem let ječe. Obsojene na zaporne kazni so obvezno kaznovali tudi s prisilnim delom in izgubo državljanskih pravic. Zaplenili pa so jim tudi vsa zemljišča, ki so skupaj obsegala 90 hektarjev.

Po tej cesti v Oseku v Slovenskih goricah so iz doline v ozadju na velikonočno nedeljo leta 1946 pripeljali vozovi z mrtvimi križarji.

Protikomunistična vojska na Vrhniki

Protikomunistična vojska v Podpeči

ZRTVE 1942 - 1943

ABRAM STANKO 1900
 AJDERČEK ANTON 1922
 ALLMAJER IVAN 1904
 AMROŽ JANEZ 1919
 ANDELEK STANKO 1921
 ANKELE FRANC
 ARKO BRANKO
 AŠČIČ JURE
 AVRUSTIN ANTON 1920
 BAČNIK MARJAN 1919
 BANOVEC LUDVIK
 BEŠ KAREL 1922
 BELEJ FRANC 1908
 BERČAR MARTIN 1900
 BERCE BORIS 1920
 BLAZKO DR VINKO 1910
 BOKAČ JANEZ 1914
 BODRČNIK BORUT 1917
 BREGAR LADO 1912
 BRODNIK BOGO 1922
 BUŽBA FRANC 1925
 ČAPUŠEK GABRIJEL 1911
 ČIBELJKA LOJZE 1925
 ČIMERMAN STANE 1920
 ČEN ALOJZIJ 1921
 ČUFER JANKO 1920
 DELAČ IVAN 1925
 EŠČAPOVIČ NIKOLA
 FERLINC MARJAN 1926
 FINK STANKO
 GALE IVAN
 GROBELNIK EDMUND 1902
 GNIDOVEC FRANC 1922
 GORENJIČ ALOJZ 1922
 BOBERJČIČ JOŽE 1910
 GREIF DR VINKO 1920
 GREIF IVAN 1919
 GUŠTIN JANEZ 1914
 HABIČ VIKTOR 1907
 JAKOŠ JOŽE 1921
 JAKUŠ BOGOMIL 1923
 JEREB IVAN 1920
 JEREB FRANC 1915
 JERBIČ FRANC 1925
 JERMAN MARJAN 1917
 JESENOVEC GABRIJEL 1924
 JORGA JOŽE 1912
 JORJAN MAKO 1906
 KALAN DR VLADIMIR 1924
 KASTELIČ FRANC 1919
 KIEN VLADIMIR 1916
 KLUN OTMAR 1910
 KMET STANKO 1920
 KOLEŠA ALOJZ
 KONAN GABRIJEL

KONČAR MARJAN
 KONJAN MILOŠ 1907
 KONČNIK LJUDMIR 1921
 KORBAN IZIDOR 1920
 KOPRIVICA GABRIEL
 KURBAN JANEZ 1900
 KURBAN MARJAN
 KOSTAN JOŽE 1920
 KUVIČ BORIS
 KRAJČON ZVONKO 1920
 KRALJ DUŠAN 1920
 KRALJ JOŽE 1912
 KRALJ KARL 1922
 KRANAR GABRIJEL 1917
 KRBAJ MILAN 1920
 KRANKA IVAN 1916
 KRIVIČ JOŽE 1900
 KUČER FRANC 1916
 KUČIČ JANEZ 1921
 KURČEK ANTON 1910
 LAN BOŠI 1902
 LAITNER FRANJO 1920
 LAVRIČ ALOJZ 1910
 LAVRIČ LUDVIK
 LEJLAK JOŽIČ 1910
 LIPOVEČ VINKO 1911
 MARIČIČ MILAN 1907
 MARIČIČ FRANC 1912
 MARIČIČ ERNEST 1911
 MARIČIČ IVAN 1914
 MARIČIČ MILOŠ 1907
 MARIČIČ RUDOLF 1924
 MARN IVAN
 MARN MIROŠ 1910
 MAŠKA RUDOLF 1920
 MENCINGER JANEZ 1920
 MIHOLIČ FRANC 1921
 MIHOLIČ JANEZ
 MILOVANČIČ MLADSI 1900
 MLADEN MILAN
 MIHEJ FRANC 1927
 MIHUGEL ANTON 1920
 MIŠIN FRANC 1920
 MIŠIN FRANC 1916
 MOT STANKO
 NOVAK JAROSLAV 1900
 NOVAK JOŽE
 OBLAČ STANKO
 OKORN JANEZ 1910
 OMERZA MIHA 1923
 PAVLIN IVAN 1916
 PERČUT BOŠI
 PETAN JAKRO 1912
 PETROVIČ MARTIN 1916
 PLAHN DR AVDUŠ 1916
 PLEHNEJ KAREL 1906

POKALČIČ VASILJDE 1900
 POKRANT ANTON 1920
 POREČEK JANKO 1921
 PONDREČAN JOŽE 1921
 POREŠEN JANEZ 1922
 POKRAN JOŽE 1900
 POKRAN LADO 1910
 RAJMAN RAFAEL 1924
 REŽEK JANEZ 1916
 REŽEK JANEZ 1926
 RIBNIKAR BRANKO
 ROŠ DUŠAN
 ROPNIK RUDOLF 1920
 ROŠJAN ALEKŠANDER 1924
 ROŠTJA GLAVKO 1906
 RAK MIROŠ 1920
 SAMEK RAFAEL 1910
 SEŽEL DUŠAN
 SEVER MIJLA 1921
 ŠTEBERŠEK VLADIMIR 1902
 ŠMOK CIGIL
 ŠPINKNER JANEZ
 ŠTANOVNIK JOŽE 1912
 ŠTERNIČA MARJAN 1914
 ŠTOJAN IVAN
 ŠTRMEK ALOJZ 1900
 ŠTARČ MAKO 1910
 ŠTARČ PETER 1906
 ŠTANČIČ STANKO 1911
 ŠTANČAR ANTON 1916
 ŠTANČIČ JOŽE 1910
 ŠTARJ ALOJZ 1904
 ŠČEDNJIČ STANE 1920
 ŠČETA JOŽE 1921
 ŠČIČ ALOJZ
 ŠČIČA JOŽE 1910
 ŠTALGER IVAN
 ŠTEFE DRAGO 1920
 ŠTEPEČ JOŽE 1916
 ŠTRIGEL FRANC 1907
 ŠTUMBERČIČ JOŽE 1920
 ŠVALJ ANTON 1910
 TEPLJ MARJAN 1910
 TERKAJ JOŽE 1920
 TOMAŽIČ DRAGO 1914
 TRBARN MARJAN 1920
 VASILJEVIČ DOBROVOJE
 VIRANT MIROŠ 1907
 VIŠEK ALOJZ 1910
 VIŠIČ JULIJ 1911
 VONNIK ŠREŠKO 1910
 VONČINA ALOJZ
 VUČNAR PAVLE 1902
 ZARČIČER JOŽE 1922
 ZIGAR FRANC
 ZEMLIČ IVAN 1912

ZGORC ANTON
 ZLOBEK FRANC
 ZLOBEK ANTON
 ZELEZNIK POLJE
 ŽITNIK FRANC
 ŽIDARSIČ ERVIN
 ŽIDARSIČ LADO
 ŽRNOV DRAGO

UMORJENI BANJ

BABIČ MILAN
 BARBARA MIROSLAV
 ČERNE FRANC
 ČERNIČIČ AVDUŠ
 DOBROVIČ RADO
 KEMPERLE MIROŠ
 KRALJ MATIJA
 LIŠIČ IVAN
 POJE FRANC
 PREŠEREN ALEKŠANDER
 ZAVADLAV STANKO
 ŽIDARIČ ALOJZ
 ŽANGI JANEZ

Umorjeni v Mozlju

UNIV. PROF.
DR. LAMBERT EHRlich
ROJEN 18.9.1879 V ŽABNICAH POD SV. VIŠARJAMI
VODITELJ KATOLIŠKE DIJAŠKE MLADINE
GLASNIK VIŠARSKEGA SLOVENSTVA
POBUDNIK SLOVENSKE DRŽAVNE MISLI
STRAŽAR SLOVENSkih SVETINJ
IN
ŠTUDENT
VIKTOR ROJIC
ROJEN 26.9.1908 V DORNBERKU

UMORJENA
26.5.1942
STRELIŠKI ULICI

Na ljubljanskih Žalah

PETER (PEDRO) OPEKA

Človekoljubno ravnanje argentinskega misijonarja slovenskega rodu, Petra Opeko, ki že tri desetletja prinaša upanje najrevnejšim prebivalcem Madagaskarja, visoko cenijo tudi v monaški knežji družini. Ta duhovni učitelj je več kot 100.000 ljudi rešil bede in jim omogočil človeka vredno življenje, trenutno pa še skrbi za 20.000 nemočnih.

Humani ambasador Slovenije je tesen prijatelj princa Alberta II., ki je v minulih dneh za njegovo misijonsko delovanje organiziral dobrodelno prireditve. Na prireditvi sta bila kot edina Slovenca, tudi župan občina Velike Lašče, Anton Zakrajšek, bratranec Petra Opeke, in njegova žena Irma.

Na prinčevo željo je knez z Monačani obiskal Slovenijo. S Petrom Opeko ga že vrsto let veže veliko prijateljstvo.

Monaški knez se je pred slabim desetletjem osebno udeležil odprtja šole in dispanzerja, ki ju je Opeka v osrčju rdečega otoka postavil pod pokroviteljstvom kneževine.

Princ Albert je tudi sicer izjemno aktiven na humanitarnem področju, saj že leta posveča veliko pozornost projektom podpore nerazvitim državam. Zelo tesne odnose goji zlasti z Madagaskarjem in Kameronom.

Peter Opeka, sloveč borec za mir in človekovo dostojanstvo, ki je na Madagaskarju postavil slovensko vas, je zelo navezan tudi na kraje v župniji Velike Lašče. V osrčje slovenskih Aten je zato povabil prinčevo tesno spremstvo in jim razkazal lepote Krpanove dežele.

Opeka je zelo navezan na domače kraje, saj je njegova mama doma iz bližnjih Gornjih Podpoljan. Tudi svojih sorodnikov ima veliko v rojstni domovini. Ko je študiral v Ljubljani, je navezal stike z mnogimi prijatelji, ker je imel do njih prizrčen odnos in je spoštoval njihova mnjenja.

»Z veseljem sem sprejel njegovo prošnjo, da bi del monaške delegacije obiskal naše kraje«, je povedal Petrov sorodnik in župan Velikih Lašč, Anton Zakrajšek.

Sva prava bratranca. Najini mami sta sestri. Marija je po vojni še z

enim bratom in tremi sestrami odšla v Argentino, moja mama Štefka pa je morala ostati doma s še tremi mlajšimi bratci in s starši«.

Trinajst članska delegacija je na Petrovo pobudo resnično obiskala naše kraje, kjer so korenine njegovih sorodnikov, čeravno je bil on rojen v daljni Argentini. Najprej so si ogledali župnijsko cerkev v Velikih Laščah in bili navdušeni nad lepo obnovljenim božjim hramom. Nato so se peš sprehodili do vrtca Sončni žarek, kjer so jih pričakali vodja vrtca Stanka Mustar, in otroci z voditeljicami.

Otroci so delegaciji zapeli nekaj pesmi. Po ogledu vrtca so šli na kosilo v gostilno Pri Kuklju, obisk pa so končali s sveto mašo, ki jo je na željo monaških gostov v znameniti zgodovinski cerkvi na Veliki Slevici v francoskem jeziku daroval Peter Opeka.

Samo teden dni po odhodu monaške odprave je župan Anton Zakrajšek presenečen prejel uradno povabilo na obisk Monaka in udeležbo na dobrodelni prireditvi v organizaciji fundacije APPO (Aide au Pere Pedro Opeka – pomoč očetu Petra Opeke), ki zbira sredstva za misijonsko delovanje.

Dobrodelno ustanovo so tudi sicer ustanovili v Monaku, kjer se je Opeka najprej seznanil s sinom in ženo francoskega predsednika Mitterranda. Postali so veliki prijatelji, prek njih pa se je spoznal tudi s princem Albertom.

Monaški dobrotniki danes omogočajo plačilo stopetdesetim učiteljem, ki izobražujejo 7000 učencev na Madagaskarju. V preteklosti pa so sodelovali pri nakupu in urejanju in zemljišč, urbanizaciji in izgradnji hiš.

Peter Opeka, župan Anton Zakrajšek z ženo Irmo, princ Albert in predsednica združenja APPO v Monaku Nadia Jahlan

»Z ženo sva bila kot edina gosta iz Slovenije deležna še posebne pozornosti. Kot zanimivost naj povem, da je bil na vizitki, ki je bila postavljena na vsaki mizi, slika Petra Opeke z ozadjem Bleda. To je bila prav gotovo velika promocije Slovenije. Knez kar ni mogel prehvaliti lepote naše države, ki jo bo gotovo še obiskal«, se srečanja z visokimi gosti spominja Zakrajšek, ki tudi sam podpira bratranca Petra v njegovem apostolatu med najrevnejšimi in skrbi za pomoč socialno šibkim dijakom in študentom v občini z dobrodelnim Županovim skladom.

* * *

Korošec

POKAŽI MI POT

Pokaži mi pot
na izgubljenem križpotju.
Tvoj molk me vznemirja
v neprespanih nočeh.

Besede, ki si mi jih govorila,
se vračajo z valovi oceana,
po zlati poti vzhajajoče lune.

V šelestu hakarandaja
jih veter šepeta:
»Za vedno ostanem tvoja«.

Bila si dišeči jasmin,
angelsko belega cvetja
in vonja cvetočega nakarja,
v vrtu moje zadnje pomladi.

Tvoje kot noč črne oči
so gorele mi v duši
in tvoje bele roke so me ovile
kot pomladni bršljan.

Z ognjem poljubov
hladil sem cvetoča ti lica
jetnik tvojega parfuma
bil sem pijan.

V zvezdah Južnega križa,
Še vedno gore mi tvoje oči,
z vetrom čez Pampo
božam valovite ti kodre.

V akacijah na obali morja,
čujem odmev tiste zadnje pomladi,
ki ga veter skrivnostno šepeta:
»Za vedno ostanem tvoja ...«

maj 1955

Nerazumljivo se zdi, kako je Kuhar mogel spregledati komunistično strategijo in politično - vojaško koristolovstvo zahodnih zaveznikov.

Poljaki so se pustili za zavezništvo pobijati od Sovjetov in Nemcev; Madžari, Bolgari in Rumuni pa so se ob strani Nemcev borili na vzhodni fronti proti zaveznikom - in končna nagrada vseh imenovanih je bila ista; prostovoljno ali ne so morali sprejeti komunistično totalitarno oblast in pod njo trpeti pol stoletja.

Kako nebojlena se v luči te mednarodne politike zdi Kuharjeva bolesta skrb, da bi Slovenci, brez ozira na svoj interes trpljenja in vere, morali zadovoljiti angleške, četudi marsikdaj brezvestne zahteve, ki so bile marsikdaj popolnoma nasprotno in celo sovražne slovenskim interesom.

*Ob tej nehoteni sicer, a vendar resnični zaslepljenosti prihajajo na misel besede, ki jih je izrekla sestra pesnika Prešerna, svojemu bratu:
UMEN SI, UMEN, PAMETEN PA NISI, FRANCE!*

Korošec

CERKEV SV. URHA PRI LJUBLJANI,

nekoč božja pot k priprošnjiku Sv. Urhu, danes od komunistov razdrt, reven ostanek njihove »NOB« in dokaz njihove podivjanosti.

Resna, a žalostna priča strahu pred divjostjo partizanov, je bila bivša učiteljica šole v Sostrem pod Sv. Urhom, Štefanija Podbevšek, ki je med okupacijo nemoteno prehajala ljubljanski blok, tudi v času, ko so imele dovoljenje za prehod le redke osebe.

Med samo komunistično revolucijo pa ta gospa ni bila nikoli na Sv. Urhu, čeprav je bila maša vsako nedeljo za vse, ki so se je hoteli udeležiti.

Ta gospa ni nikoli videla notranjost cerkve, kakršno so nedotaknjeno pustili domobranci v maju leta 1945 ko so odšli.

Komunistična partija je zgradila ločeno sredi dvorišča »grajsko ječo« - klet z debelim kamenjem, z malo lino, zastrto z okovanim železom.

Vendar je iz strahu pred novimi gospodarji po vojni pripovedovala blazne laži in obrekovanja, da bi zakrila svoje medvojno »prijateljstvo« z okupatorjem.

Zmožna je bila prikazati v svoji knjigi o Sv. Urhu vse tisto, kar je partija potrebovala za pripravo svojega krvavega »teatra«.

Pri vsem tem pa je zanimivo, da je komunistična partija potrebovala šest mesecev, da je izropala cerkev do golega, znotraj premazala zgodovinske freske z apnom, razbila obhajilno mizo, lestence, prižnico, podobne križevega pota, razbila stekla na oknih, zažgala svetnike in klopi, ukradla uro v zvoniku in celo razdrla okvirje v linah zvonika ter jih zmetala v ogenj.

Za to svojo krvavo rihto je komunistična partija aretirala in pobila nekaj domobrancev, ki so se skrivali v okoliških vaseh, še več pa jih je prignala iz šentviških zaporov. Da je bilo število dopolnjeno in da je bilo videti da so trupla že dalj časa v zemlji, je izkopala 23 trupel padlih domobrancev na Orlovem vrhu na ljubljanskem gradu in jih v lojtrskih vozeh skozi Lavrico prepeljala na Sv. Urha. Dodala je še Šentpaveljske žrtve, ki so jih pobili partizani v prvih dneh po vojni, prav tako pa še na Javorici padle partizane, izkopane v Šmarju pri Pleterjah. Vsa ta trupla in razdejanje so bila potrebna komunistom, da so lahko uprizorili in »dokazovali« svoje lažno pričevanje in obrekovanje proti nasprotnikom.

Poleg vsega tega, so porušili na novo zgrajeno enonadstropno mežnarijo, s kletnimi okni nad zemljo ter zgradili ločeno na dvorišču »grajsko ječo«, z debelim kamenjem in malo lino, zastrto z okovanim železom.

Izkopana trupla so iznakazili (nekaterim so celo z lopato odsekali glave, roke pa jim zvezali z bodečo žico) ter jih na novo zakopali, na zasute jame pa so posadili smrekove sadike za hitro orientacijo ob nastopu »velikega vseljidskega sodišča.«

Nagnali so doraščajoče fante in dekleta iz »sumljivih hiš«, da so vpričo »ljudstva« odkopavali grobove, vendar je bila zemlja nenavadno rahla. Očitno je bilo tudi gledalcem, da so bili grobovi sveži, prav tako pa je bila sveža kri na obleki nekaterih žrtev.

»V rokah imamo tehtne dokaze ...«, je tedaj dejala omenjena gospa. To je bilo za ljudske množice, ljudski oblasti, za ljudske tožilce, ljudske

sodnike in ljudske« rablje, polnopraven dokaz partizanske resnice. Mnogi očividci pa so imeli zapečateni usta ...

Takšno je bilo ravnanje tistih, ki so Sloveniji prinesli polstoletno tiranijo. Kljub desetletjem, v katerih naj bi teža spominov prešla v pozabo, so dejanja povojnega divjanja, posebno v teh vaseh pod Sv. Urhom (kjer je bilo leglo komunizma) še vedno sveža v preživelih vaščanih. Pajsarjev gospod, begunec pred Nemci, doma iz Dobrunj, ki je med vojno vsak dan maševal v skrbno negovani cerkvi Svetega Urha, je na vse nesramne laži o tem kraju povedal: »Med vojno so mežnarijo na Sv. Urhu požgali partizani, vendar so jo vaški stražarji znova pozidali. V enem delu hiše je stanovala mežnarjeva družina, v drugem večjem pa je imela svoje prostore vojaška posadka. Partizani so nameravali protikomuniste premagati mimogrede ob pohodu na Ljubljano, pa so doživeli odločen poraz. Na bojišču so pustili 34 padlih partizanov«.

Grič je strateška točka pred vrati Ljubljane. Ko smo prišli iz Turjaka in se srečali v Paradižu pri Škofljici s partizanskim odredom, smo se pozdravili in prijateljsko razšli. Na Sv. Urhu smo postavili zasede proti Vevčam in D. M. v Polju, kjer so bili Nemci. Bili smo prepričani, da s partizani ni več sovražnosti. Zato je bilo presenečenje toliko večje, ko so nas partizani ob treh popoldne zahrbtno napadli in doživeli so poraz. Niso pa napadli nemške posadke, ti tako imenovani »borci proti okupatorju«.

In Pajsarjev gospod nadaljuje: »Zadnja sv. maša v cerkvi je bila 6. maja leta 1945, ko je odšla domobranska posadka s Sv. Urha. Do tega dne je bilo vse v najlepšem redu. Kmalu pa so v zaklenjeno cerkev vdrla partizani skupaj s terenci in izropali svete posode, monštranco umetniške slike in svete podobe, knjige urhovske kronike, mašne plašče, podrli oltarje in stene oblili z krvjo pomorjenih ujetnikov«.

Toliko o tem Pajsarjev gospod, duhovnik, domačin, pribežnik pred Nemci.

Obširen dokaz o vseh nesramnih lažeh in obrekovanjih je prinesla knjiga »Sv. Urh – druga plat zvona«.

Ko so pričeli sodbo »v imenu ljudstva« in prignali pred sodnike tudi priletno mežnarjevo mamo, je ta dejala sodnikom: »Kar Boga na križu

mi prinesite, pa dve sveči, pa bom prisegla, da ni bilo nič od tega, kar govorite in sodite».

Prav tako pa še živi resnica o Sv. Urhu v tistih preživelih vaščanih, ki niso smeli spregovoriti pol stoletja.

France Krištof

15. UDARNA ČETA

Kaj naj o četi povem? Ali naj govorim o Janezu Tekavčiču iz Žvirč v Suhi Krajini, ki je na enem izmed mnogih pohodov zaplenil partizanom svojega lastnega konja?

Ali naj govorim o treh bratih Muhičih iz Ambrusa, ki so partizanom zaplenili nemško strojnico? Bila je težka, toda mnogo bolj učinkovita od jugoslovanskih »zbrojev«, ki smo jih mi imeli. Skoraj lahko trdim, da je bila ta strojnica do konca vojne last treh Muhičev iz Ambrusa. Ponosno so jo nosili s seboj na pohode, z vsemi njenimi težkimi pasovi za naboje.

Ali naj govorim o komandirju čete, Marjanu Urbasu, rezervnemu oficirju jugoslovanske vojske? Bil je preudaren, zanesljiv Ljubljančan, liberalec, Sokol. Kolikokrat sva govorila, ob redkih trenutkih oddiha, o tistih »velikih malenkostih«, ki so nas Orle ločile od Sokolov, in vse je šlo za oslovo senco!

Časi, zlati, mirni časi!

Pozneje bo drugače, mora biti drugače! Zato nam Bog pošilja prizkušnje in tragedije, da se ne bomo izgubljali v malenkostih, da bomo spoštovali drugačna mnenja!

Domobranci se nismo pridružili domobranstvu zaradi generala Rupnika. Partizani so nas prisilili, da smo šli k domobrancem, če smo hoteli ohraniti svoja življenja in življenja naših dragih.

Nič nas ni moglo o tem bolj prepričati kot Grčarice, Turjak in kočevski sodni proces v imenu »ljudstva« ter množični pokoli, ki so mu sledili.

In v tisti negotovosti, v tisti zmedbi časa je vstal jugoslovanski general Rupnik in pribil: Živeti hočemo svobodni, brez komunistov! Branili bo-

mo naše domove, vasi in življenja vseh ljudi pred nasilniki! Postali smo domo-branci.

Domobranci smo na začetku vedeli o Rupniku malo ali nič. Njegov značaj nam je bil nam še neznan. Toda čedalje bolj smo spoznavali, da misli tako, kot mislimo mi:

Upor nasilju komunizma

Čas nam je potrdil, da je poleg škofa dr. Gregorija Rožmana še nekdo, na katerega se lahko zanesemo.

Rupnik je razumel, da mora s svojega mesta varovati vse Slovence pred grozotami komunizma in pred grozotami nacizma.

V Ljubljano so se takrat zgrinjali begunci pred partizani. Kaj vse bi lahko nacistični okupator z njimi napravil spričo »partizanske narodno osvobodilne vojne«. Treba je bilo preprečiti, da bi nacizem, tedaj še gospodovalen in krut, razumel ta »upor« kot upor vseh Slovencev.

Zaradi partizanske vstaje v »Ljubljanski pokrajini« je prišlo do velike italijanske ofenzive, kjer je bilo požganih veliko slovenskih vasi, pobitih veliko talcev. Veliko slovenskih življenj je umiralo v taborišču na Rabu in drugod. Zakaj so bile na nemški strani požgane in porušene Dražgoše in prebivalci postreljeni? Ali smo se kdaj vprašali, zakaj vse to?

»Na položaju«

Danes se lahko samo zgrozimo, kako so nekateri zavedni Slovenci verjeli pravljici, da okupator na izzivanje ne bo odgovarjal s silo, ampak da bo pred partizanskim strašilom raje pobegnil. Kako neodgovorno ali celo zlobno je bilo tako prepričevanje, kot da bi brez pomoči slovenskih partizanov ne mogel pasti Stalingrad! Ali kot da bi se brez pomoči slovenskih partizanov zavezniki ne bi mogli izkrcati na francoski obali!

Da je general Rupnik z domobranci preprečeval partizanska zverinstva nad Slovenci, je splošno znano. O tem, da je preprečeval tudi nacistična zverinstva, pa se ne sme govoriti. Ali kdaj pomislimo, koliko vasi bi bilo požganih in ljudi izseljenih, pa se to ni zgodilo. Po čigavi zaslugi?

Ali kdaj pomislimo, zakaj Ljubljana in njeni prebivalci niso doživeli usode Varšave?

Ali kdaj pomislimo, zakaj nacisti niso množično pobijali, preganjali in selili Slovencev? O tem se še ne sme pisati ne govoriti.

Na sodišču v Londonu, na procesu proti grofu Tolstoju me je tožitelj vprašal, ali sem vedel za razglas kralja Petra, po katerem bi se morali domobranci pridružiti partizanom.

»Seveda sem vedel«, sem odgovoril, »saj sem ga poslušal«.

»In«?

»To bi bil za nas domobrance samomor!« sem pristavil. Danes lahko še dodam, da sem iz Londona poslušal tudi grmenje dr. Kuharja proti domobrancem. Vedel pa sem tudi, da bi nam partizanska amnestija pomenila gotovo smrt. Potem bi se nacisti spravili nad vse Slovence in jih spravili s partizani vred na svoj nacistični zverinski način. Vsi smo pričakovali zavezniško zmago nad nacizmom.

Če bi ne bilo tako, kaj bi zavezniki, pa tudi Kuhar, našli potem v Sloveniji? Eno samo porušeno Varšavo, en sam grob. Toda Slovenije ni zadela usoda Varšave, ki je prav v času pozivov Kuharja in kralja Petra ginevala v smrtnem boju.

Slovenija je ostala živa, četudi zaslužnjena po zaslugi zaveznikov. Na slovenski zemlji so kljub nacističnemu in partizanskemu terorju ostali Slovenci.

* * *

Če bi bilo komunizma konec z revolucijo in vojno, bi se sprememba zgodila od danes na jutri, toda cena zanjo bi bila kri. Hvala Bogu, da je bil pri nas prehod miren, ni terjal krvi, toda zato moramo plačati neko ceno. In ta cena je čas.

Vendar s tem, ko smo sprejeli miren prehod, smo sprejeli tudi žrtev časa.

dr. Marko Kremžar

* * *

Nemški pregovor

Kar hočemo, to zmoremo,
je rekel polž, ki so ga povabili na poroko,
pa je prišel na krst.

* * *

Ive A. Stanič

PRIZNANJE ŽRTVAM REVOLUCIJE

Stranke leve politične opcije so pri sprejemanju zakona o žrtvah vojnega nasilja imele že leta nazaj vrsto pripomb ter z raznimi dopolnili in nestrinjanji preprečevale dokončno sprejetje zakona.

Potomci nekdanjih storilcev zločinov se danes ne morejo več skrivati pod zaščitni plašč Udbe oz. komunistične partije. Prav tako dediči revolucije spričo mnogih pobitih civilistov ne morejo več ohranjati partijske karizme. Vse bolj se jim odmika vsemogočni njihov čas, zato se skušajo preoblačiti v socialne in evropske demokrate.

Njihova zahteva je, da potomci tistih, ki so sodelovali z okupatorjem ne morejo dobiti statusa žrtev vojnega nasilja. Z okupatorjem so sodelovali vsi - domobranci prisiljeno, partizani prostovoljno! Resnica pa ni bila »sodelovanje z okupatorjem pri njegovih načrtih«, temveč z njegovo pomočjo doseči, uničenje še hujšega sovražnika.

Sprejemanje civilizacijskih norm v času intenzivnih evropskih povezav, pa nas sili, da dokončno odpravimo lažno sliko »zmagovalcev« preteklosti naše dežele. Pred vsemi evropskimi poslanci je treba razgrniti tragiko slovenskega naroda in vsem jasno povedati, da naša dežela na vsej svoji zgodovinski poti, od turških vpadov naprej, še ni tako kravela, kot v komunistični revoluciji, med vojno in po njej.

Metod Bohinc

SKLEPNO RAZMIŠLJANJE

Na koncu tega sklopa aktualnih publicističnih prispevkov se mi poraja še tole zaključno razmišljanje:

Naša polpretekla zgodovina je bila burna in kruta.

»Antifašizem in odpor proti okupatorju bi bil, če bi ne bil zanka revolucije, brezpogojna vrednota. Nič manjša vrednota pa ni bil odpor proti totalitarnemu komunizmu«, tako ugotavlja pisatelj Drago Jančar.

Vsak narod je bogat, močan in notranje trden, kolikor je sposoben v svoj zgodovinski spomin vnesti – v avtentični podobi – tudi tista tragična poglavja svoje preteklosti, ki so povezana z razprtijami, krvjo in grozotami. Eni in drugi naj torej sprejmejo svoje napake in zločine, odpustimo pa si vsa zla dejanja.

Ne moremo pa vsega pozabiti. Negovanje in ohranjanje spomina na ljudi, ki so v odporu proti utopični ideologiji komunizma na najbolj krut način izgubili življenje, naj bi bila naša sveta dolžnost in obveza. To spoznanje naj bi z ozaveščanjem prešlo v kulturno zavest vseh nas, vseh državljanov. S tem ko se trudimo razumeti njihova dejanja in ki jih sprejemamo medse, jim vračamo spoštovanje in pieteto, ki jim pripada.

Vsakoletna svečanost prirejena v ta namen, naj bi bila v prihodnje dogodek, ko bi sovaščani in farani, sprejeli s predstavnikom cerkve in oblasti, simbolizirali to veliko dejanje sprejemanja človečnosti, sprave in pomiritve.

Iz majhnega, prepirljivega naroda, ki v svoji žalostni razklanosti ob pogledu na preteklost, ne more zaživeti da bi s tako naravnostjo

prisegli to neugodno stanje in se vpisali med srečne narode, ki s skupnimi močmi enakopravno gradijo in oblikujejo svojo prihodnost.

Ivan Ott

TEHARSKI OTROCI

(nadaljevanje)

Škatla je padla na tračnico in vsebina se je vsula po tiru. Fantje so obstali in presenečeni strmeli v razsuto vsebino paketa. Bile so najrazličnejše škatlice in paketi pisanih barv, med njimi pa v zadnjih letih tako redka slaščica – čokolada.

Eden od fantov je stekel na tračnice. Pobral je tablico čokolade, odvil svetleči se papir in ugriznil vanjo. Pozorno smo opazovali to početje. Hitro se je nagnil nad raztresene dobrote in začel iskati nove tablice čokolade. Potem smo se še mi zagnali nad raztreseni paket. Nekdo mu je vzel iz rok sladki plen, ki je šel od ust do ust, dokler ni ostal samo še svetel papir. Naslednje tablice so končale v žepih srečnih najditeljev. Ko teh ni bilo več, smo pričeli raziskovati, kaj je v ostalih škatlah in pločevinkah. Tam so bili keksi, marmelada, kava, čaj in več kuharskih čudes.

Napolnili smo si žepe z dragocenim plenom, potem ko smo odprli še nekaj paketov. Našli smo tudi žvečilne gumije, toda nismo vedeli, čemu služijo, zato nam niso bili všeč. Skupaj z ostanki paketov smo jih skrili med kopico železnih in lesenih odpadkov zbombandiranih vagonov, ki so ležali povsod naokoli. Potem smo nadaljevali z delom. Ta dan smo naložili nekaj kamionov, in se z zadnjim, ki je bil do vrha naložen z Unrinimi paketi, odpeljali v dom.

Še preden smo pričeli raztovarjati pakete, smo se razkropili po vrtu in si poiskali vsak svoje skrivališče, da mirno pregledamo vsebino naših žepov.

Skoraj nisem mogel verjeti, da ne bi nihče iz doma opazil kraje paketov. Nihče ni ničesar rekel, zato smo se tudi mi v naslednjih dneh vedli, kot da se ni nič zgodilo, celo takrat, ko je kateri od nas »delavec« po ves dan nekaj žvečil.

Celjska železniška postaja

S slaščinami smo ravnali racionalno, da bi jih lahko čim dalj časa uživali.

Naše skrivnostno veselje so prekinili tedaj, ko so se na naših mizah pojavile vse tiste dobrrote, ki smo jih mi že videli in jih delno tudi uživali.

Bilo je zares lepo. Hrana obilna in pestra. V šolo nismo hodili in ves dan smo se lahko igrali. Edina pomanjkljivost ki smo jo vedno globoko občutili – vsi smo bili sirote brez staršev.

V teh brezskrbnih dneh sem se zbližal z Rudijem, devetletnim fantom brez noge. Bil je eden od tistih, ki so že bili v domu. Tudi on ni imel staršev, toda za razliko od nas on ni bil Teharčan, ampak je starše izgubil že med vojno. Pravzaprav se niti ni spominjal, kje in kdaj. Odkar je vedel zase, se je nenehno potikal po različnih domovih, iz mesta v mesto, tako da na koncu ni vedel niti od kod prihaja.

Nogo je izgubil neposredno pred koncem vojne, ko je stopil na mino.

Od nje je ostal le strcelj nad kolenom. Gibal se je zelo spretno, seveda s pomočjo bergelj. Kljub invalidnosti in dejstvu, da je sirota, je bil zelo živahen, vesel in poln optimizma, vedno pripravljen na otroške vragolije.

Njegovo naklonjenost in prijateljstvo sem si kupil s čokolado, ki sem si jo prisvojil pri prej omenjenem iztovarjanju. Nisem računal na tesnejše prijateljstvo, deček se mi je le smilil. Toda Rudi je to razumel drugače, zato sem nehote dobil prijatelja, ki se ga nisem mogel rešiti ves čas svojega življenja v domu. Rudi je postal moja senca.

Izkazalo se je, da ga je strastno zanimalo strelivo. Tako kot mene nekoč. Niti nesreča, ki ga je tako težko prizadela, ga ni mogla odvrniti od tega, da ne bi cele dneve stikal po vrtu, zbiral municijo in jo skrival v zemljanki, ki se je nahajala okoli vile. Ponosno mi je pokazal svoje skrivališče orožja. V njem je bilo toliko streliva, da bi lahko pognal v zrak zemljanko in še del vile. Ponos njegove zbirke je bila polomljena puška, z intaktnim zapiračem in sprožilcem s katerim je na moje preseenečenje izstreljeval naboje. Glede na to, da ni bilo cevi, je bilo nevarno, da bi tulec rezneslo in bi naboj udaril nazaj.

Imel je kup ročnih bomb. V leseni škatli je hranil najbolj nevarno »blago« detonatorje. Trenutek nepazljivosti bi povzročil nesluteno katastrofo. To sem tudi povedal Rudiju in ga prosil, naj nikar več ne vstopa v ta prostor, vendar o tem ni hotel slišati besede.

Redno je uprizarjal manevre, streljal s polomljeno puško ali aktiviral strelivo na ognju. To ni nikogar vznemirjalo, saj je bilo v teh dneh povsod slišati streljanje. Včasih so iz objestnosti streljali partizani, včasih so otroci metali strelivo v ogenj, kot naš Rudi, ali pa je vprežni voz zapeljal prek streliva, ki je bilo razmetano po cesti.

Toda naš gromovnik je prekoračil vse meje, ko je nekega dne skoraj pognal v zrak vlak, ki je peljal za našo vilo. Na progo je postavil nekaj detonatorjev in s strani opazoval ognjemet, ki je nastal, ko so kolesa težke lokomotive zmečkala detonatorje.

Eksplozije, ki so sledile, so bile močne, toda brez uničujočih posledic. A bilo je dovolj, da se je vlakovodja na smrt prestrašil, nasilno ustavil vlak in zbehan strahu skočil iz lokomotive.

Preteklo je kar nekaj časa, da se je spet vrnil in se napotil iskat vzrok

nesreče. Hitro je našel ožgano mesto na tračnicah, kjer so bili aktivirani detonatorji. Na srečo je bil to izkušen železničar, ki je hitro ugotovil, da ne gre za sabotažo, ampak le za otroške lumparije. Ko je to ugotovil, se je oziral naokoli, da bi morebiti odkril krivce.

Rudi je bil pameten in se je skrtil v bližnje grmovje. Ni se zmedel in ni skočil iz grmovja kot prestrašen zajec, ko je začel železničar lomastiti okoli in robantiti. Grozil je da bo smrkavcu polomil kosti in izpulil ušesa.

Tako je grmel, da je priklical iz hiše otroke, vzgojiteljice in drugo osebje, pa celo nemške ujetnike in stražarje.

Zabavno je bilo opazovati razjarjenega železničarja, ki je slutil, odkod prihaja »atentator« in je zato s pestmi grozil v smeri vile, in to vsem po vrsti. Umiril ga je šele partizan, ki se je pogovoril z njim. Zatem se je železničar povzpел na lokomotivo in kompozicija se je začela premikati.

Vrnili smo se v zgradbo ter razpravljali o dogodku in o tem, kdo bi mogel biti krivec in ali je sploh kdo izmed nas. Jaz o tem nisem dvomil. To bi lahko bil samo Rudi, ko pa ga nikjer ni bilo. Molčal sem kot grob.

Rudi se je pojavil v domu pozno popoldne, priskakljal je po eni nogi, brez bergelj do mize, kjer sem sedel in se kot, da se ni nič zgodilo, želel igrati z nami igro Človek, ne jezi se! Šele po večerji sva odšla na vrt, kjer mi je na moje prigovarjanje vse natančno povedal. Priznal je, da se je tudi sam prestrašil in da mu je za sedaj nevarnih iger dovolj.

Namesto municiji je zdaj vso svojo ljubezen posvetil meni. Sledil mi je na vsakem koraku. V začetku sem se ga poskušal rešiti, toda ko mi to ni uspelo, sem se pomiril z usodo. Kjer sem bil jaz, je bil on, in kjer je bil on, sem bil jaz.

Tako je počasi utonil v pozabo september, vendar so se že v oktobru zvrstili dogodki, ki so se mi zarisali v spomin. Pričelo se je z nedolžno ustanovitvijo stenskega časopisa, enega od komunističnih načinov informiranja. Ta kužna bolezen ni obšla niti šol, bolnic, tovarn ter ostalih institucij, pa tudi našega doma ne. Meni je Gigica zaupala pomembno vlogo, zahvaljujoč se mojemu risarskemu talentu. Za to se je odločila verjetno že takrat, ko je videla mojo prvo »umetnino«, nerealno sliko vojaške bitke.

Moja naloga je bila, da na velik list papirja narišem »glavo« stenskega časopisa. Motiv sem lahko izbral sam. Enkrat je bila to naša vila, drugič izmišljena pokrajina, mesto ali kaj drugega. Vsakdo je imel pravo nekaj narisati ali napisati za ta časopis, bodisi opis preteklih dogodkov, napoved nečesa, želje, sporočila. Vsi smo sodelovali pri tem delu, celo vzgojiteljice. Niti opazili nismo, da je bilo sčasoma vse manj naših prispevkov in vse več tistih, ki so jih prispevale vzgojiteljice. Nad nedolžnimi otroškimi prispevki je prevladala partizanska tematika, tako da je na koncu balade zasijala na naslovnici velika peterokraka zvezda. Ko je zasijala ta zvezda, je ugasnila moja kariera umetniškega urednika stenskega časopisa. Dobil sem naslednike, mene pa so »upokojili«. Temu dogodku so sledili še drugi.

Privadili smo se lepemu življenju v domu in nismo razmišljali, kako dolgo bo to trajalo. Ko je nekega dne privihrala v naš dom divja horda zapuščenih vrstnikov, so se naše lepe sanje razblinile.

(nadaljevanje)

dr. Angelos Baš

EDVARD KOCBEK

(nadaljevanje)

Kocbek je v intervjuju slabo ocenjeval nasledke stalinističnih vplivov v komunistični partiji Slovenije. Takrat je bil prepričan, da partija s svojim človeško nezrelim in stalinistično vzgojenim kadrom ni sposobna dobiti neposrednega moralnega stika z množicami (Pahor, Rebula Delo, str. 134).

»Zadnji dve leti vojne in prva leta po vojni so slovenski komunisti zvesto posnemali sovjetske metode in stalinistično prakso« (Delo, str. 146).

Mnenji zastavljata vprašanje in terjata pripombe. Kocbek je čas, ki ga je po okupaciji pred odhodom na jug prebil v Sloveniji, povečini opisal v Tovarišiji. Ugovarjam, da bi bilo mogoče iz omenjene knjige do te meje posplošiti njegove slabe izkušnje s komunisti, da bi bil Kocbek več kot 30 let pozneje upravičen posplošeno tožiti o partiji » s svojim človeško nezrelim in stalinistično vzgojenim kadrom.«

Edvard Kocbek

Kocbek v navedenem stavku ne nasprotuje samo Tovarišiji, temveč tudi pogovoru, ki ga je imel z Marinkom 20. februarja 1952. V tem pogovoru ni Kocbek dejal o komunistih ničesar takega kot v navedenem stavku, v njem ni bilo nobene besede o njihovi stalinistični vzgoji. Toda naredimo koncesijo in naj ima Kocbek v obravnavanem stavku prav: Kako to, da si je v vojnih razmerah izbral takega zaveznika, kakor ga je označil, in ki ni bil samo zaveznik, temveč tudi vodja revolucije in osvobodilnega boja? Kakšno je bilo sodelovanje z njim?

Če Kocbek pravi, da so slovenski komunisti zadnji dve leti vojne in prva leta po vojni zve-

sto posnemali sovjetske metode in stalinistično prakso, gre pripomniti, da je šlo tu za posnemanje določenih političnih metod in določene politične prakse, torej obakrat za politiko v širšem pomenu, v politiki pa so metode in praksa istorečje.

Kocbekovo poudarjanje, da se je to dogajalo zadnji dve leti vojne in prva leta po vojni, je napačno, ko neutemeljeno skrajšuje tisto obdobje vsaj za nekaj let. Zlasti od leta 1937, ko so v Moskvi postavili Tita za generalnega sekretarja Komunistične partije Jugoslavije, je bila dejavnost slovenskih komunistov vseskozi podrejena Stalinovi politiki. Ta njihova podrejenost je bila nazorneje, ali celo splošno razvidna od leta 1939, to je od začetka 2. svetovne vojne do leta 1948, ko je bila komunistična partija izključena iz Informbiroja. Pa še potem je Jugoslavija nekaj let nadaljevala notranjo politiko v določeni smeri po Stalinovih obrazcih.

Za slovenske komuniste ni bilo prelomno leto 1943, kakor bi se nemara dalo posredno soditi po gornjih Kocbekovih besedah, temveč leto 1941, ko je komunistična partija Slovenije razširila politično delo z oboroženim bojem.

V dokaz teh vrstic ne sme manjkati naslednji podatek o uresničevanju Stalinove politike:

Stalin je leta 1922 postal generalni sekretar Komunistične partije Rusije (boljševikov). Stranka, se je od leta 1925 imenovala vsezvezna komunistična partija (boljševikov), skrajšano VKP (b). Stalin jo je uporabljal kot temeljno orodje za uresničevanje vse svoje politike. Samoumevno je, da so o komunistični partiji Rusije napisali knjigo. Leta 1938 je v Moskvi izšla Zgodovina vsezvezne komunistične partije (boljševikov), pisci niso navedeni. Po vojni so govorili pri nas, da je v 4. poglavje te knjige Stalin prispeval 2. podpoglavje o dialektičnem in zgodovinskem materializmu. Besedilo tega poglavja so pozneje kot posebno brošuro razpečali po vsem svetu.

Zgodovina Vsezvezne komunistične partije je iz Stalinovega zornega kota obdelala teoretične podlage in prakse v tej stranki in njenih predhodnicah. Hitro je postala zelo upoštevan teoretični in praktični priročnik v Vsezvezni komunistični partiji boljševikov in v drugih komunističnih strankah – v Sloveniji. Študirali so to zgodovino skupinsko in individualno. Kot visokem partizanskem voditelju Kocbeku to ni moglo biti neznano. Če se ni sam seznanil z omenjeno knjigo, je prek drugih spoznal osnovne sodbe knjige.

Bodi tako ali drugače, za Kocbeka je bila ta knjiga očitno zelo pomembna, saj je izpričan primer, ko je Stalinovo stranko pojmoval v okrajšavi VKPb v poenostavljeni pisavi kot »vekapebe« in jo včlenil v eno svojih pesmi. V pesmi Dolenjska, ki jo je napisal kot partizan in objavil spomladi leta 1948, se tretja kitica glasi:

Srce stihe piše
Na rob vekapebeja,
okrog nas se riše
biblijska epopeja.

Okrajšavo VKPbB izraža Kocbekovo prisposodbo za revolucijo na

Slovenskem in s tem njegovo naslonitev na poglavitne izkušnje oktobrske revolucije in njene nasledke. To stališče je bilo često značilno za vodilne slovenske partizane.

Pričujoči članek nazorno prikazuje veliko podrejenost Komunistične partije Slovenije Stalinovi politiki v obdobju od leta 1937 do leta 1948.

Kocbek se je med vojno ob usodnih političnih vprašanjih, ki so bila aktuakna takrat med Slovenci, pridruževal počitiki Komunistične partije Slovenije. Tudi po vojni se je do leta 1952 pridruževal komunistični vladavini. Ali nista potem Kocbekovi mnenji v intervjuju leta 1975, ponatisnjeni v zadnjem razdelku tega članka usmerjeni zoper staliniščične zglede pri slovenskih komunistih, poskus, da bi se avtor »pral pred zgodovino«?

(Ponatis iz Demokracije 17. 6. 1999)

(konec)

Dr. Angelos Baš

ODŠLI SO

MARA KOLMAN

je bila rojena v Borovnici leta 1920. Bila je vdova po možu Ludviku in mati osmih otrok. Umrta je 3. Avgusta, 2006 v Waukeganu, Illinois.

Pogreb drage pokojnice je bil ob lepi udeležbi prijateljev in znancev. Pokopal jo je gospod župnik John M. Ryan s Sveto mašo, ki jo je daroval v cerkvi St. Dismas, ob asistenci slovenskih duhovnikov:

Dr. Jožeta Gole, dr Bernardi-

na Sušnik in bratranca pokojnice dr. Vendelina Špendov. Pokopana je na pokopališču Vstajenja poleg moža Ludvika in brata Jožeta.

Mara je svojo mladost preživela v Borovnici. Študirala je na učiteljišču v Ljubljani. Njena prva služba učiteljice je bila na Šent Joštu. Leta 1943 se je poročila z domobranskim stotnikom Ludvikom Kolmanom, ki je bil poveljnik v Borovnici. Mara je bila ponosna na svojega moža in tudi sama je postala prava domobranka.

Ob koncu vojne se je umaknila na Koroško. Z možem sta preživela Vetrinje in taborišča Lienz, Spittal in leta 1949 prišla v Waukegan, kjer sta skrbela in vzgojila veliko družino osmih otrok.

Ko so otroci odšli na univerze, se je Mara zaposlila v trgovini in ostala v službi do upokojitve.

Mara Kolmanova je bila zavedna Slovenka, odločna protikomunistka in skrbna mama pridnim otrokom.

Bila je vedno pripravljena za vse dobro ter podpornica vseh mogočih dobroteljskih organizacij. Bila je ustanovna članica društva Triglav, vodila petje pri mašah in v društvu ter bila dopisnica Ameriške Domovine, večkrat pa smo jo zasledili tudi v Taboru in Zavezi.

Pri društvu Tabor je bila desna roka možu Ludviku, ki je bil predsednik društva Tabor Milwaukee devet let, vse do svoje smrti leta 1992.

Mara je bila tudi večča voznica. Z možem sta prevozila tisoče in tisoče milj, ko sta se udeleževala vseh spominskih proslav in banketov v Clevelandu, Torontu in Milwaukee-ju.

Ludvika ni mogla preboleti in ga je več let vsak dan na pokopališču obiskala.

Zadnje leto je zelo trpela v svoji bolezni, pa verjetno ni pričakovala, da bo nas tako kmalu zapustila. Odšla je za vedno.

Nič več se ne bomo srečavali, pogovarjali in peli v Triglav parku, kamor je prihajala s tako ljubeznijo. Petdeset milj dolga pot v eno smer, ni bila nikoli predolga, Vedno je bila vesela in zadovoljna je odhajala domov, preje z ljubljanim možem, po njegovi smrti pa s svojo zvesto prijateljico Maričko Kadunc, ki je zadnja leta skrbela za njo, kot bolniška sestra.

Naše globoko sožalje vsem Tvojim dragim

Draga Mara, počivaj v tej ameriški zemlji, ki si jo srčno ljubila, kot svojo drugo domovino!

Franjo Mejač

Draga Mara!

Tudi Ti si odšla! Tako prazna, zgubljena je misel, da Te ni več med nami.

Spomin mi objema tisti presrečni čas, ko smo Vaju z Ludvikom obiskali v Waukeganu: ing. Matičič, moja žena in jaz. V Vajinem prijaznem domu smo stanovali in vedno je bil prekratek večer, za dolge, nadvse zanimive pogovore.

Vse je minilo, le spomin, lep kot pravljica ne more umreti. Šli smo celo v Toronto na domobransko proslavo in Ti Mara si vozila vaš novi avto, kakor izkušen voznik.

Doma v Triglavu si se popolno razživela. Bila si duša društvu, ustanovni član, pevovodja, organizator. S svojo odločno a toplo besedo si bila pri vseh spoštovana.

Vedno si imela novo zamisel, kako polepšati Triglav, da bo še prikupnejši, domač, da bodo člani in obiskovalci našli v Triglavu - izgubljeni dom.

Mara sedaj si zopet pri svojem Ludviku, ki si ga tako zelo pogrešala.

Čeprav si odšla draga Mara, Ti ostajaš med nami, med Tvojimi ljubečimi otroci, v društvu Triglav in med Tvojimi prijatelji!

Mi, ki se še borimo za besedo resnice in pravo ceno človeka, Te ne bomo pozabili nikdar!

Tvojim dragim domačim, naše doživeto sožalje!

Z Bogom draga Mary!

Korošec

Tri za lahko noč

Učiteljica vpraša učenca:

No, kaj pa bi bil ti rad, ko boš velik?

»Vojak«, je odločen deček.

»Ampak, to je nevarno, kaj če te ustrelji sovražnik«?

Deček se zamisli: »I, potem bom pa rajši sovražnik«

Mož pride k zdravniku:

»Gospod dohtar, pes me je ugriznil v prst«.

»Ali ste ga dezinficirali«?

Mož začuden:

»Ja nisem, ker mi je pobegnil.

Nekdanji naborniki so se srečali in se zmenili,
da naredijo družabni večer.

Vsak naj pripelje nekaj hrane in pijače.

Primorc je pripeljal pršut in teran.

Dolenjc je pripeljal klobase in cviček

Štajerc je pripeljal meso in jeruzalemčana

Gorenjc je pripeljal brata.

DAROVALI SO

Tiskovni sklad

Mrs. B. Anderson-Urbančič

V spomin pok. moža Ljenka E -1.116.28

Knavs France Dls. 60. -

Planinšek Jakob Dls. 15.-

Rabzel Francka Dsl. 20.-

Petrovšek Vinko Dsl. 20.-

Starič Lojze Dsl. 20.-

V spomin pokojnih domobrancev

Šalehar Emalija Dsl. 20.-

Pleško Ciril Dsl. 5.-

Kuk Auguštín Dsl. 20.-

V spomin brata domobranca

Kus Rudi Dsl. 20.-

Kramar Ivan Dsl. 25.-

Platnar Lojze Dsl. 20.-

Največja sreča je osrečiti druge.

Prisrčna hvala vsem darovalcem. Bog vam povrni v sreči, uspehu in zdravju!

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov.

TABOR je last zveze DSPB - TABOR

Mnenje Tabora predstavljajo članki, ki so podpisani od Glavnega odbora.

Tabor izdaja konzorcij.

Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila.

• • •

TABOR is the voice
of the Confederation of the United Slovene Anticommunists.

• • •

TABOR es el órgano
de la Confederación de los Anticomunistas Eslovenos Unidos.

• • •

NAROČNINA (letna):

Za Slovenijo 5.000 SIT.

Za vse druge države 20 USA dolarjev.

• • •

*Dopise, članke, poročila in nakazila
pošiljajte na naslov konzorcija:*

Ivan Korošec,

Bratov Učakar 90

1000 Ljubljana

Slovenija.

E-mail: ivankorosec@hotmail.com

• • •

Glasilo Tabor ureja uredniški odbor

Tehnični urednik: Andrej Gale

Tiskovna poročila: dr. Peter Urbanc

Konzorcij: mag. Ivan Korošec

Tiskarna: Rudi Mišmaš, Šmarje Sap

Domobranski poveljniki bratje Bitenc, Jože, Mirko in Stane